

מהדורת 'קדן טללי ברכה'

שנה ח' (תשפ"ד)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

♦ **ואתנו** ♦

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכל שונם מתוך הספרים הקדושים

זהר הקדוש המבואר

הכתב והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

טו ה' יתברך שומע תפילת כל פה
אף מיהודי הפשוט ביותר
מילא תפילה - מילא חרות

יב רק עם חכם ונכון חטי חסול הוא
צניף אורה חסיד לפרשת השבוע
ספר ויהלום

ז דבקית יאהבת הבירא
מהפנים על כל צער יעיני
איצר פניני החסידות

העלונים: אביר יעקב • מילוא חרות • ספר ויהלום • ובהת בחיים • מכתלי בית הדין • מעטות

שפת אמת | די באַלקוונטן פֿרײַ לנחמנו ..... ה
אמרי הרים | פּבּליציטײַט יו"ט ..... ה
פּרײַ צדיק | פּוּלַקַת פֿל הו"ד דּוּנחמנא ..... ה
מאור ושמש | הילומד תורה בדבקות הוא בבחינת מתן תורה ..... ה
שפת אמת | מי שתמיד טוספת בו אהבת תורה סימן שלומד לשמה ..... ה
מאור ושמש | עקר העבודה בדורות אלו תפלה בכונה ..... ו
חיים וחסד | בעת התפלה על האדם להיות מרפז עדי שלא ירגיש עצמו ככל ו
תורת היהודי הקדוש | באמירת שמע ישראל יש להרגיש שכל בשרו בוער
פּאש ..... ו
אמרי נעם | בשעת התפלה אין לזכר כלל מעניני הגוף ..... ו
דברי שלום | פי אתה שומע תפלת 'כל פה' - אפלו תפלה בפה ללא לב ..... ו
אמרי צדיקים | המקצת הזכות של רבי זוסיא מאניפולי זע"א ..... ו
אור לשמים | באור פי עמך השליחה למשען תנורא' על פי הג"ל ..... ו
רמתיים צופים | על הקב"ה להגביה קרנו פאדם שזופל לו התפלין שממנו
להגביהם ..... ו
ים של יהודה | ענוותנותו של משה שהחזיק עצמו רק גראשית עבודת ה' .. ו
מעשה חשב | אי אפשר לעולם בלי עם ישראל ..... ז
זכרון יצחק | צווי שהקב"ה בעצמו צוה אין נמחל אפלו בפעם הראשונה .. ז
אמרי קדוש | פּשאי אפּשר לכבד גם את אביו וגם את אמו הרי הם שוים . ז
יעלת חן | אלו שמעו ישראל כל התורה מפי הקב"ה לא היו יכולים לעבר על
התורה בהוצאת שעה על פי נביא ..... ח
פי הכלה | קיים המצות עם יראת שמים ..... ח
לקוטי תורה - טעמי המצות | שמירת המצוה מהיצר הרע ..... ח
קצור של"ה | פטול היצר הרע מלהזיק בפית ..... ח
באר הגרי"א | שמירת המצוה מהיצר הרע הנמצא בחוץ ..... ח
נתיבות עולם | שמירת ביתו של האדם על ידי נקבלת מלכות שמים ועל
מצות ..... ח
זב הישר | הנחת המצוה מלפני הסטרא אחרא המשוטטת בעולם ..... ט
זב הישר | שמירת הנקיות סביב המצוה ..... ט
אבן שלמה | חביבות מצות לשיקת המצוה ..... ט
ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה ..... יב
זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד ..... יד

אוצר פניני החסידות
מאור עינים | אין די לעבוד את ה' בדבור ומחשבה לבד, אלא עם רגשי לב
סוערים, כמו נדון למנות שמתבשר לפתע על הצלתו ..... א
לקוטי תורה | על ידי הקדמת מסירות נפש בקריאת שמע יכולים לגרם המשכת
אור אין סוף על ידי התורה ..... ב
באר מים חיים | הארת התפלין תלוייה לפי פננת המניח ..... ב
אוהב ישראל | בשעת הנחת התפלין נעשה בחינת משכן ומקדש ..... ב
היכל הנבוכה | אין הארת התפלין של יום אחד דומה לחברו ..... ב
שערי תשובה | מצות תפלין הם תקון גדול לפגם אות הגרות ..... ב
דרך המלך | במצות ציצית ותפלין מתלבש אור עליון שאפלו מלאך אינו יכול
להשיג ..... ג
פתוחי חותם | בתפלת משה נרמזו הנקודות התפלה ..... ג
שמועה טובה | למוד התורה מביא יראה | התרכת האומרים שדורותינו אפּשר
להמעיט בלמוד התורה ..... ג
ויחי יוסף | הדייק בלשון הפסוק ..... ד
שלחן השור | יש למחות במדבר בעת התפלה, או עדיף להוכיח במתינות
שאז הדברים נכנסים ללב ..... ד
אור החיים | אהבת הבורא פאדם כמים הפנים אל פנים ..... ד
באר מים חיים | תענוגי פל העולם פלו אינם כמו אחת מאלף מרגע תענוג זיו
השכינה ..... ד
תפארת שלמה | אפלו נוטל את נפשך - אף אם נשל מהאדם הרצון
והיולת ..... ד
לקוטי הרים | בכל לבבך - אפלו הוא נוטל את לבבך ..... ד
זאת זכרון | הצדיקים אינם מתקוטטים ..... ה
מאור ושמש | מטי"ו פאב מתחילים האורות להתנוצץ ..... ה
אור המאיר | מטי"ו פאב הוא זמן תשובה ונקבה למים הנוגרים ..... ה
זרע ברוך | יצברתם שם וגו' עץ ואבן - ריצה אחר הנשמיות ..... ה
מאור עינים | חמדת הממון היא עקר סבת הפצות גדולותינו ..... ה
מהשבות חרוץ | עקר חמדות עוה"ז כגלים במצות ממון ..... ה
קדשת לוי | השעם שקוראים עשרת הדברות בשבת נחמו ..... ה
רזא יושבת | מקבלת התורה משבועות עד פרישת וצאתה ..... ה
ישירי לב | שמע ישראל הוא עקר פל התורה ..... ה

קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-9999-803

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

מחברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

מתחילים את היום!

להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

ישירות למייל האישי

נושאים בפרשת ואתחנן

אהבת ה'

רבי חיים בן עטר זיע"א

התמדת ההתבוננות מביאה לתאוה רוחנית עד שירוצו לבו לאהבת השם

עוד ירצה, ללמד בני ישראל דרך שיתקבלו הדברים אצלם לאהב ה', כי האהבה אינה מעשה שיקריח האדם רצונו לעשות מצות המלך, אלא הוא דבר שתלוי בלב, וכל שהלב לא ירגיש דבר שיפעל בו החשק אינו אוהב, הגם שיקריחנו בכל מין הכרח.

לזה באה העצה מאל יועץ, ואמר יהיה הדברים האלה וגו' על לבבך, פרוש כשיחמיר שימת הדברים על לבו, יגלד בלבו חשק תאוה הרוחניות וירוצו לבו לאהבת ה' בכל אשר צוהו.

ודבר זה אנחנו יחמי דחמי אנו מרגישים, כי רבה תאוה בלבנו וחשק אלהי עולם יותר מכל הון עולם וכבוד מלכות, וכל ערב נרגש למבונה ונמס, בערף חלק המעט המושג מהרגש הוית הדברים על לבנו, ואשרינו מה טוב חלקנו, וכבר העירותי בדברים אלו בכמה מקומות (עהפ"ס והיו הדברים):

רגש האהבה לבורא - כאדם שהיה חשוף בנים, עני, ונוטה למות, ולפתע התבשר על ישועתו בשלשלת הדברים כאחת

בכל לבבך ובכל' וגו' וכו', או יאמר על זה הדרך, כי בא הכתוב לשער שעור האהבה שמחייב כל איש ישראל לאהב הבורא, ואמר שהוא בשעור ההרגש אשר יבא בלב האדם בעת אשר תשיג ידו לג' דברים כאחד, כמו שתאמר, אדם שהיה חשוף בנים, ועני, ונוטה למות, ובא נביא בדבר ה' ובשרו כי יקום מחליו, גם אמר אליו הנה אשתך הרה ויולדת בן, וכי רוח גדול נדמן לו להעשיר בהם.

אדם בנה מה מאד פליא אהבת האדון באין שעור, ותהיה האהבה מרגשת בלבו בחשק מפלא על אשר הטיב עמו כמה מעלות טובות. כמו כן יצו ה' על כל איש ישראל עשות באהבתו תמיד.

והוא אמרו 'ואהבת את ה' וגו' בכל לבבך, פרוש כאלו נתן לך כל מחסורך, בכל לבבך שהם הבנים, ודקדק לומר 'בכל' להעיר דמיון המשל, שהוא חסר מהבנים ויתגם ה' לו, וכמו כן 'ובכל נפשך', שנתן לך נפשך אחר הגיעך לשערי מות,

'ובכל מאדך' כאלו נתן לך כל ממונך שאתה חפץ, ואמר 'כל' להעיר דמיון המשל.

משל ליוצא לדרך ורכושו צרור ביהלום בודד, וכלו מעותיו, ומצטער בדחמ מזונות, השמחה והעליצות ממלאים לבו בהזכרו ברכושו הרב

והנה המשפיל בענין חשק ה', כל זה דבר קל הוא בערך מה שהנפש חושקת בבורא, והמשלתי דבר זה לאדם גדול ומפלא בנכסים, שרצה ללכת למקום רחוק לצד ספנת מקום שהיה בו, ואסף כל נכסיו בקניית מרגלית גדולה באלף אלפי דינרי זהב, ושם לדרך פעמיו לעיר רחוקה אשר שם נכון לבו בטוח בממונו והונו. וקדם שהגיע לעיר אשר פנה בדעתו ללכת שמה, פלטה צידתו ואין דינר בכיסו, והיה מסתפק בדלות ובעני גדול ושפלות רב כי אפס כסף.

והנה זה האיש הגם שהוא מתהלך בדחק וצער, עם כל זה לבו שמח וכליותיו עליצים כי רב אונו והונו, ויצא ממקום המסתפק, ובא יבא בונה נשא האבן גדולה יקרת הערך.

דבקות ואהבת הבורא מחפים על כל סוגי צער ועני

כן הדבר הזה, אדם שזכה בדבקותו יתברך ואהבתו ובו קבץ כל ממונו והונו, ויצד בעיניו קנות דבר בעולם הזה, לצד ספנת המקום נוסף על מעוט שויו, ולקח לו ה' לאלהים, אין לך קנייה בעולם כקנין זה, למעלה מהאבן יקרה שבמשל, כי מי ידמה לו ומי ישוה לו.

ואדם בנה, לו יהיה שיהיה דחוק ומצטער בימים מועטים אלה לו בעולם הזה, נכון לבו בטוח בה' אור עולם וישמח לבו ויגל כבודו, ובהגיע למחוז חפצו שהוא עולם הקים והבטוח, הנה שכרו אתו, ומעטה חבת הקדש הוא היצר, ודבקותו בו הלא הוא בניו ותינו וממונו, וביתר שאת:

מאור עינים

רבי מנחם נחום מטשורנוביל זיע"א אינו די לעבוד את ה' דבור ומחשבה לבד, אלא עם רגשי לב סוערים, כמו נדון למות שמתבשר לפתע על הצלתו

ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו', יש לך אדם שגופו חביב עליו וכו' ויש לך אדם וכו' (ברכות סא.).

הנה העקר העבודה היא בלב שלם, רחמנא לבא בעי (סנהדרין קו:), כי אף שעובד את השם בדבור ומחשבה, מכל מקום אם הוא אינו בתנועת הלב, דהינו שיהיה הלב מתעורר לדבורו וירגיש בתוכיותו שנתעורר הלב, כמו שאם היו דנין אותו על חיותו להורגו היו כל כחותיו יעקרו לבו מרגישים בהצער, ואחר כך כשהיו נותנים לו חיותו ופוטרין אותו אזי מיד כשיבא לו הדבור מפי המבשרו בודאי ירגיש לבו בקרבו שנתעורר לשמחה ההיא בהתלהבות גדולה.

כן בודאי כשמדבר הדבורים בתורה ובתפלה, אפילו אם המחשבה אינו נפרד מן הדבור, רק שהלב אינו מעורר בהרגש גדול כאמור במשל, אזי האדם אינו דבוק באלהיו, כי 'רחמנא', פרוש שיהיה דבוק בה', 'לבא בעי'. על כן נאמר 'בכל נפשך' יש לך אדם שגופו חביב וכו', פרוש לפי מה שהוא אדם, יציר בדעתו ובמחשבתו הרגש לבו ושמחתו.

ויש לך אדם שממונו חביב וכו', דהינו אנו רואים אם יש לאדם איזה עסק סחורה שמעוהו בתוכו, בודאי ישים כל לבו וכל כחותיו בו, ובכרף אם כל פרנסתו תלוי בזה בודאי יתלהב לבו בהתלהבות גדול.

כך בחשבו כי כל רגע ורגע נותנים לו חיותו מלמעלה, וכל פרנסתו הפל הוא מלמעלה, אזי ראוי שירגיש לבו לכל דבור ודבור וכל מעשה, כי הלב הוא המלך בתוך איבריו והוא עקר העבודה לה' אשר לא יציר עבודה זולתו. ואם יעבד כמה וכמה פעמים, אין לו שום עליות מדרגה, וצריך לבא לעולם פעם אחרת שיבא לתכלית העבודה. ובודאי לא ישג זה בנקל כי לכל דבר הטוב אי אפשר בלי טרח.

ובעשו כתיב (בראשית כה כח) 'פי ציד בפיו', כי ניצוצות קדושות הנה בתוך דבורו כמו שאמר האיד משריין את התבן, והוא הנה סובר באמת, רק שהיה עם הארץ בדבר, ואף על פי כן היה עשו. וזהו 'הקל קול יעקב' (שם כו כב), אף על פי שהקול קול יעקב, אם הוא רק קול לבד בלי לב, אף על פי שמראה תנועות בידיו, 'הידיים ידי עשו', רק העקר הוא הלב כנ"ל:

למשל כַּאֲשֶׁר מְנִיחַ תְּפִלִּין עַל הַיָּד – הִנֵּה מֵיחַד וּמְקַשֵּׁר אֶבֶר הַיָּד לְרִצּוֹן הַבוֹרָא בְרוּךְ הוּא שְׂעוּהוּ לַעֲשׂוֹת מִצְוֵהוּ זו, וְנִתְגַּרֵּשׁ מִיַּד הַזֶּה כֹּל בְּחִינַת הָרַע שֶׁמְשַׁרֵּשׁ בוֹ, וְרַק כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַמִּצְוָה כְּרֵאוּי לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת קוֹנוֹ (פרשת בראשית):

אהב ישראל

רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זיע"א
בשעת הנחת תפלין נעשה בחינת משכן ומקדש

ובשעת הנחת התפלין, אֲנִי כְּשֶׁהֲאָדָם מֵיחַד וּמְקַשֵּׁר וּמְטַהֵר כֹּל רֵעֵיוֹנָיו בְּרֹא דְשִׁמְהֵן לְהִיּוֹת מִיְחָדִים בְּאַחֲדוּת גְּמוּרָה, וְאֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם יִתְיַחַד בָּהֶם וּבְפִנְיֵיהֶם, וְהֲאָדָם מְטַהֵר נֶפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית לְהִיּוֹתוֹ כְּלִי מוּכָן לְקַבֵּל עָלָיו רֵיחַ טְהוֹרָה, וּמֵיחַד אֶת עַצְמוֹ הַנֶּפֶשׁ וְהָרוּחַ וְהַנְּשִׁמָּה בְּיַחַד עִם כֹּל בְּחִינַת כְּחוּטָיו וּמְחַשְׁבוֹתָיו, וְנַעֲשֶׂה כֹּל גּוֹפוֹ וְחוּשָׁיו וְכַחוּטָיו מְרַכְּבָה לְהַשְׁכִּינָה, לְקַבֵּל עָלָיו נִשְׁמַת אֱלֹהִים מִמַּעַל אֲשֶׁר נֶאֱצַל מִכְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ.

ונכנס אֲזַי גַּם כֵּן לְבְּחִינַת רֵאשִׁית וּבְחִינַת קֹדֶשׁ, וְהוּא בַעֲצָמוֹ נַעֲשֶׂה כְּכִיכּוֹל בְּבְחִינַת מִשְׁכָּן וּבְבְחִינַת מְקַדֵּשׁ וְכִנּוּ"ל, לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת וּבְרַכָּאִין טְבִינֵי מְאֹרוֹת פְּנִימִים וּמְאֹרוֹת מְקִיפִים, וְכַנּוּדַע מְסַפְּרִים הַקְּדוּשִׁים וּבְפֶרֶט מְכַנְּנֵת הָאֲרִיז"ל, וְזֶהוּ מִמֶּשׁ סוּד הַתְּפִלִּין וְסוּד מִשְׁכָּן וּמְקַדֵּשׁ. וְהַמְשַׁכֵּל יְבִין כֹּל זֶה (פרשת תרומה):

היכל הברכה

רבי יצחק יהודה יחיאל מקמארנא זיע"א
אין הארת התפלין של יום אחד דומה לחבור

מלכא טַעַם בְּתוֹלָה טַעַם (וְזוֹהַר ח"ג רנח:), לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם בְּחִינַת עֲבוּדָה חֲדָשָׁה וְאוֹר חֲדָשׁ, וְאִין תְּפִלִּין שֶׁל יוֹם זֶה דּוּמָה לְתְּפִלִּין שֶׁל יוֹם מִתְּחִלָּה, וְאִין תְּפִלָּה דּוּמָה לְחִבְרָתָהּ, וְאִין רִנַּע דּוּמָה לְחִבְרוֹ. בְּכָל רִנַּע נִתְחַדֵּשׁ אוֹר חֲדָשׁ וְטַעַם חֲדָשׁ בְּקַטְנוּת וְגִדּוּלוֹת, בְּאִמּוּנָה שְׁלֵמָה נִתְגַּלָּה אוֹר חֲדָשׁ וְטַעַם חֲדָשׁ עַל יְדֵי הַבְּרוּרִין שֶׁנִּתְבָּרְרִים בְּכָל עַת בְּרוּר חֲדָשׁ וְאוֹר חֲדָשׁ (פרשת כי תבא):

שיערי תשובה

רבי יעקב אביחיצ'רא זיע"א
מצות תפלין הם תקנו גדול לפגם אות הכרית

תעתיך אֲלֵיוֹ וְיִשְׁמַעְנֵךְ וְיִגְדְּרִיךְ תִּשְׁלַם (איוב כב כז) רֵאשִׁי תְּבוֹת 'אוֹתוֹת', רוֹמֵז לְכָרִית הַלְשׁוֹן וּבְכָרִית הַמַּעוֹר, דְּכִשְׁיָהוּ

וְאֵכֶן כִּי זֶה הַכַּל אִם אָדָם מְנִיחַן בְּקִדְשָׁה וּבְטְהוּרָה בְּאֵהָבָה בִּירְאָה וּבְשִׂמְחָה כְּרֵאוּי לְנוֹשֵׂא חוֹתֶם מִלֶּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים עָלָיו. וְיֵשׁ לוֹ תְּפִלִּין 'בְּרֵאוּשׁוֹ', לֹא עַל רֵאוּשׁוֹ לְבַד, כִּי הַמְנִיחֶם עַל רֵאוּשׁוֹ לְבַד וְאִינוּ מְכַנִּיסֶם כְּלָל בְּמַחַ שְׁבֵרֵאוּשׁוֹ, הָרִי הוּא כְּמְנִיחֵן עַל הַכַּתֵּל אוֹ עַל הַגֵּג, כִּיּוֹן שְׂאִינוּ נוֹתֵן לֵב מָה הוּא עוֹשֶׂה הֲלֹא הוּא כְּגֹלֶם כְּגוֹף בְּלֹא נִשְׁמָה.

רק מִי שֶׁהוּא מְכַנִּיסֶם בְּרֵאוּשׁוֹ לְהִבִּין בְּמַחוֹ אֶת הַכְּתוּב בְּאַרְבַּע פְּרָשׁוֹת אֵלּוּ 'שְׁמַע וְהָיָה אִם שְׁמַע קִדְשׁ וְהָיָה כִּי יִבְיָאךָ שִׁישׁ בָּהֶם יַחֲדוּ וְאַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּעוֹלָם וְלִזְכֹּר בְּנִסִּים וּנְפִלְאוֹת שְׁעֵשֶׂה עִמּוֹ בְּהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְכֵּן אָנוּ מְקַבְּלִין עַל מַלְכוּתוֹ כִּי לוֹ הַכֹּחַ וְהַמְּשֻׁלָּה לַעֲשׂוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּרִצּוֹנוֹ כְּמוֹ שְׁעֵשֶׂה בְּמִצְרַיִם וְאֵלּוּ אָנוּ מוֹסְרִים נַפְשָׁנוּ וְרוּחָנוּ וְנִשְׁמָתָנוּ, כִּי הוּא אֶתְדֵּן וְאִין יַחֲדֵי כְּמוֹהוּ, וְצָוְנוּ לְהִנִּיחַ עַל הַיָּד כְּנֶגֶד הַלֵּב לְשַׁעֲבֵד בְּזֶה תְּאוֹרֹת וּמְחַשְׁבוֹת לְבַנּוֹ וְכוּ' וְעַל הָרֵאשׁ שֶׁנִּשְׁמָה שְׁבִמְחֵי וְכוּ'.

ומכל שָׁפֵן מִי שֶׁחֵלַק לוֹ הָאֱלֹהִים בְּבִינָה וְנַפְשׁוֹ יוֹדַעַת מְאֹד בְּרִזֵּי הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹת הַמַּוְחָזִין הָעֲלִיּוֹנִים הַגְּדוֹלִים הַבְּהִירִים הַמְּאִיר לְכָל הָעוֹלָמוֹת עַל יְדֵיהֶם וּבִיְחוּדֵי שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ וְיַחֲדוּי הַמְּאֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כֹּל אֶחָד לְפִי עֶרְכוֹ וְשִׁרְשׁ נִשְׁמָתוֹ הַזִּכָּה וְהַבְּהִירָה וְעֶרְךָ בְּחִירָתוֹ בְּטוֹב, כֵּן וְדַאי הַתְּפִלִּין מְשֻׁלְכִין רֵאָה וְפַחַד וְאִימָה וּבְהִלָּה לְכָל רוֹאֵי אוֹתָם, כִּי מְאִיר בָּהֶם אוֹר חוֹתֶם הַתְּפִלָּה (פרשת שופטים):

בַּעַת הַנְּחִתוֹ עַל הָאָדָם לְשַׁמַּח כָּאֵלוֹ
כְּתֵר כְּבוֹד בְּרֵאוּשׁוֹ

כאשר יִקַּח הַתְּפִלִּין בְּיָדוֹ וְיִזְכֹּר כִּי הוּא עוֹמֵד לְפָנָי מִלֶּךְ גְּדוֹל וְנוֹרָא מִלֶּךְ הַמַּלְכִּים בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מִצְוָהוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ בְּבִיתוֹ לְפָנָיו אֵיזָה שִׁירוֹת, וְדַאי אֲשֶׁר יַחְטֹף לְבוֹ בְּזָכְרוֹ זֹאת וְעוֹשֶׂהוּ בְּכָל מְגַמְתּוֹ וּמְחַשְׁבּוֹתוֹ וְשִׁמַּח בְּזֶה כְּמוֹצֵא שְׁלָל רַב בְּאִין שְׁעוֹר וְעֶרְךָ, וְהַתְּפִלִּין הֵם עָלָיו כְּכַתֵּר עַל רֵאוּשׁוֹ וּפָאָר וְעֵטְרָה עָלָיו, וְאֵלּוּ הֵיךְ יְכוֹל הֵיךְ מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לַה' בְּמָה שְׂזַכְּהוּ לְעַמֵּד לְשֵׁרֵת לְפָנָיו בְּרִנַּע הַהוּא, וְלֹא נֶאֱרָיךָ בְּזֶה, וְיִדְוַע קִצַּת לְיוֹדְעֵי דְרַכֵּי אֵהָבָה וְעֲבוּדָה לַה' (פרשת יתרו):

עַל יְדֵי הַנְּחִת תְּפִלִּין עַל הַיָּד נִקְשַׁרְתָּ
יָדוֹ בְּקִדְשָׁה וּמְתַרַחַק מִמֶּנָּה כֹּל הָרַע

כשמקיים אָדָם מִצְוֹת בּוֹרְאוֹ בְּשִׁלְמוֹת לְכַבּוֹ בְּאֵהָבָה וְיִרְאָה, הִנֵּה מֵיחַד הָאֶבֶר אֲשֶׁר עוֹשֶׂה בוֹ מִצְוָה זו לְרִצּוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַנֶּעְלָם בְּמִצְוָה הַזֶּה, וּמְגַרֵּשׁ מֵאֶבֶר הַזֶּה כֹּל בְּחִינַת הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחְרָא וְהַתְּפִלָּה שֶׁהִיא נִשְׁרֵשׁ בְּאֶבֶר הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁפָּתַב בְּשַׁעֲרֵי קִדְשָׁה לְמוֹרְנוֹ הָרַב רַבֵּי חַיִּים וְיִטְאֵל ז"ל.

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א
על ידי הקדמת מסירות נפש בקריאת שמע יכולים לגרם המשכת אור אין סוף על ידי התורה

וְהָיָה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶיךָ וְגו' וְדַבַּרְתָּ בָּם (ו' ו' א'). וְדַבַּרְתָּ הוּא מִלְשׁוֹן הַנְּהַגָה וְהַמְשָׁכָה, כְּמוֹ 'וְדַבַּר עֲמִים כו' (תהלים מז ד). 'בָּם' הִנְנוּ הַמְשַׁכְּתֵת אוֹר אִין סוּף בְּהַתּוֹרָה.

וְזֶהוּ 'וְהָיָה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי' – מִי שְׂאֵנִי מֵהוֹתוֹ וְעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ – 'מִצְוֶיךָ' – לְשׁוֹן הַתְּקַשְׁרוֹת וְהַתְּחַבְּרוֹת כו'. וְהַכֹּחַ הַזֶּה שִׁישׁ בְּנֶפֶשׁ לְגַרֵם הַמְשָׁכָה זֹאת עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, הוּא עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁקִּדְמָה לְתוֹרָה, כִּי הַאוֹמֵר אִין לִי אֵלָּא תּוֹרָה אֶפְלוֹ תּוֹרָה אִין לוֹ (יבמות קטז:), מְפָנֵי שְׁצִירָיךָ לְהִיּוֹת תְּחִלָּה בְּחִינַת 'וְאֵהָבָה' בְּקַרְיַת שְׁמַע לְמִסֵּר נַפְשׁוֹ ב'אֶחָד'.

ענין 'מסירת נפש' אינו צעקה בהתלהבות ברעש, אלא בחינת בטול ושלא להיות דבר יש ונפרד מהשם יתברך

וְעִנִּין מְסִירַת נֶפֶשׁ אִינוּ כְּמוֹ שְׁסוֹבְרִים הָעוֹלָם שֶׁהוּא הַצְּעָקָה בְּהַתְּלַהֲבוֹת בְּרַעַשׁ, אֵלָּא הוּא כְּמוֹ שְׁנֹאֲמֵר 'אֵלֶיךָ ה' נִפְשִׁי אֲשָׂא' (תהלים כה א), שְׂאִינוּ רוֹצֵה לְהִיּוֹת יֵשׁ וְדָבָר נִפְרָד, אֵלָּא לְהִיּוֹת בְּחִינַת בְּטוֹל לְשֵׁאת נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מְקוֹר הַחַיִּים דְּכוֹלָא קְמִיָּה כֹּלָא חֲשִׁיבֵי לָךְ ה' הַגְּדֵלָה כו'. שְׁבִיחַת גְּדֻלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּפִשְׁטוֹת חֲסֵדוֹ יִתְבָּרַךְ לְהַחֲיוֹת הָעוֹלָמוֹת אֵלֶּךָ אֶלְפִין כו' הוּא לָךְ ה', בְּבְחִינַת בְּטוֹל. כִּי קְמִיָּה יִתְבָּרַךְ כֹּלָא כו'.

וְעַל כֵּן תְּקַנּוּ לָנוּ אֲנִשֵׁי כְּנִסַּת הַגְּדוֹלָה לְפָנָי הַתְּפִלָּה שְׁתִּים לְפָנֶיךָ כו' וּפְסוּקֵי דְזִמְרָה, לְזַמֵּר עֲרִיצִים רוממות א-ל בגוונם, עַל יְדֵי שֶׁמְתַבְּוֵן אֵיךְ שֶׁהָאוֹפִינִים כו' וְאוֹמְרִים קְדוֹשׁ עַל יְדֵי שֶׁמְשִׁיגִים שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְקוֹר הַחַיִּים וּמְגַלּוֹי רֵיחַ פִּיו יִתְבָּרַךְ הֵם חַיִּים וְקַיָּמִים וְאֵלָיו יֵאָתֶה, וּמְחַמַּת זֶה תַּתְּפַעַל וְתַתְּלַהֵב נַפְשׁוֹ כו' (פרשת האינו עד א):

הארת התפלין

באר מים חיים

רבי חיים מטש'רנוביץ זיע"א
הארת התפלין תלויה לפי כונת המניח

אמר הַכְּתוּב 'וְרֵאוּ כֹל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיִרְאוּ מִמֶּךָ' (דברים כח י), וְאָמְרוּ חַז"ל (מנחות לה:), שֶׁהֵם תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, כִּי הֵם חוֹתֶם הַתְּפִלָּה, וְיָמִי הוּא אֲשֶׁר לֹא יִירָא וְיִזְוַע וְיִתְבַּהֵל וְיִתְפַּחַד מִחוֹתֶם מִלֶּךְ הַמַּלְכִּים בְּרוּךְ הוּא.

דרך המלך

רבי קלונימוס סלמיש מפסיסצנא זי"ע א

במצות ציצית ותפלין מתלבש אור עליון שאפלו מלאך אינו יכול להשיג

איתא בבית אהרן, שפכל שהאור ממדרגה יותר גדולה יותר יכול להאיר למדרגות היותר נמוכין, עין שם.

ומספרים קדושים נראים עוד, שלפעמים האור היותר גדול נוקא במקומות היותר נמוכין מתגלה יותר, מפני שלמעלה שאין כל כף התלבשות אי אפשר שיתגלה וירד האור כל כף לשם, ומאיר הארה בלבד מרחוק, מה שאין בן למטה שהוא בהתלבשות גדולה יכול האור לרדת יותר, מפני שמתלבש יותר, ובמצוה גופנית של צמר בציצית של בהמה, בתפלין, מתלבש אור שאין האדם אף המלאך יכול להשיגו (שבת חנוכה):

כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, יבוא שם ויכפר על שם.

ועוד, התפלין אנו מניחין של יד כנגד הלב ושל הראש כנגד העינים, ועינא ולבא תרנייהו סרסורי דעברה ניהו (במדבר י ב) ועל ידיהם בא האדם לפגם הברית, משום הכי עכשו כשיתנהג האדם בקדושה ובטהרה בהנחת התפלין במקומות אשר בהם חטא, מתפפר לו אשר חטא. ויש לרמוז זה במלת 'ברית' גופה, שהיא למפרע ראשי תבות תפלת יד ראש בתקונו, דהינו מי שפגם בו, התקון המועיל לו יותר הוא הנחת תפלין של יד וראש בטהרה ובקדושה תרה כראוי, דזו תשובה מעין המשובה ממש, שהוא חטא על ידי העינים והלב, ועכשו על ידי התפלין שמיניח כנגד העינים והלב נתקן מה שפגם בהם:

שניהם מתקנים פראוי אז תהיה תפלתו מקבלת, וזהו תעתיר אליו וישמעך על ידי האותות הרמזים בראשי תבות, שהם ברית הלשון וברית המעור.

עוד, 'אותות' שיש בראשי תבות רומז לתפלין של יד ושל ראש שיהיו עליו בשעת התפלה ויתנהג בהם קדושה כראוי, וזהו תעתיר אליו וישמעך על ידי האותות שהם תפלין של יד ושל ראש.

והנה התפלין הם תקון גדול לפגם אות ברית קדש, שהמתנהג בהם בקדושה ובטהרה יתרה כראוי מתפפר לו מאשר חטא על הנפש ופגם באות ברית קדש, שברית קדש נקרא 'אות' והתפלין נקראו 'אות', יבוא אות ויכפר על אות.

עוד, ברית קדש נקרא 'שם' משום שחתומים בו שדי והנני' שהם גימטריא 'שם', והתפלין נקראו 'שם' כמו שכתוב (דברים כח י) ויראו כל עמי הארץ

פרשת ואתחנן

ואתחנן אל ד' בעת ההיא לאמר ה' אלקים אתה החלות להראות את עבדך (ג כג-כד)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחיצרא זי"ע א

בתפלת משה נרמזו הנהגות התפלה

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר, על דרך מה שכתוב בזהר הקדוש (ח"ג ע"ב) דבפסוקים אלה רמז ענין התפלה. ואפשר לרמוז ענין זה בשלמות בפסוקים אלה, דבא לרמוז להם משה רבנו עליו השלום ענין התפלה, דהינו, בא לומר לישראל, כמו שאני אומר לכם [ש]עשיית בתפלה, כף תהיו עושים.

התפלה צריכה להאמר בדרך תחנונים

וזהו הסדר, הנה התנא אמר (אבות פ"ב מ"א) אל תעש תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום, וזהו שאמר ואתחנן אל ה', דהינו תפילתי כי אם תחנונים. והנה ואתחנן גימטריא תפלה, לומר התפלה כי אם תחנונים.

התפלה דומה לסוד השירה

והנה ואתחנן גם בן גימטריא 'שירה', ואמר בזהר הקדוש (ח"ג ע"ד) מאי טעמא משה אמר 'שירה' לשון נקבה, משום דמשה סליק מתפא לעלא ואחר כך נחית מעלא לתפא, ודא היא תשבחתא דאיהי מעליא. וכך הוא ענין התפלה, דתחלה עולים העולמות מלמטה למעלה,

ואחר כך יורד השפע מלמעלה למטה. לפיכך נרמזה מלת 'שירה' במלת ואתחנן שהיא רמוזה בתפלה, לרמוז דהתפלה תהיה דומיא דשירה.

יהיה כעבד

והנה מלת 'בעת' בחלופי הת"י בודל"ת באותיות דטלנ"ת, הני 'בעת' אותיות 'עבד', לומר דצריך לעשות עצמו עבד קדם התפלה.

הפונה בלב

והנה בעת ההוא לאמר ראשי תבות 'הלב', ו'לאמר' היא האמירה, לרמוז דהפונה שהיא הלב והאמירה, צריך שיהיו שוים בשעת התפלה, כמו שנגאמר (תהלים ט טו) 'יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך'.

ענין 'אדני שפתי תפתח'

אחר כך אמר 'אדני', הוא רומז על 'אדני שפתי' שבתחלת התפלה, משום ד'אדני' הוא במלכות, והיא נקראת 'שער השמים'. ו'אדני' נמי במלוי גימטריא 'תרעא', לרמוז דהיא פתח השערים של מעלה. ו'אדני' נמי גימטריא 'היכל', דהיא היכל שבו נכנסות התפלות.

התפלה מעלה מ"ו

אחרי זה אמר הנו"ח בנקוד אלהים, לומר דעקר התפלה הוא הנו"ח משלכת ב'אלהים', שהוא להעלות מין נוקבין ולהוריד מין דוקרין.

ועתה ישראל שמע אל החקים וגו' אשר אנכי מלמד אתכם לעשות (ד א)

שמוענה טובה

רבי חיים שלמה מקוסוב זי"ע א

בלמוד התורה מביא יראה | הפרכת האומרים שבדורותנו אפשר להמעיט בלמוד התורה

ועתה ישראל שמע אל החקים וגו' אשר אנכי מלמד אתכם לעשות וגו' ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך וגו' (דברים י ב).

מרמז המסורה לדתות דברי האומרים ונדפס בספר בזה הלשון: בדור הזה אין עוסקים בתורה פימים הראשונים,

והוא מנעם מהפיר ה', והם מתעצמים לאהב ה', ולשבחו ולהודות למאמרו, זה עליון וחשוק אצל הבורא למעלה מהפל, וכמו שמבארים הדברים בהרחבה בספר הזהר גם בדבריהם ז"ל (במדבר טז כב):

עלינו לשלם לבורא שכר על שהטעימנו ערבות נעימות מתיקות אהבתו בלבנו

שכפי האמת עלינו לשלם שכר לאלהינו ברוד הוא שהטעימנו ערבות נעימות מתיקות אהבתו בלבנו, מתיקים וערכים לאין תכלית, אלא שיטל אדם שכר על התעצמותו עד שהשיג טעם בחיים (דברים ו כה):

אין ענג גדול כראית ה' בעולם הנשמות

אין לך ענג בעולם כראות פני ה' בעולם הנשמות, כי הוא זה תכלית המקנה (אור החיים שמות כ א):

באר מים חיים

רבי חיים מטשנבויץ זיע"א

תענוגי כל העולם כלו אינם כמו אחת מאלה מרגע תענוג זיו השכינה

להמעט תאות הלב בכל מכל כל לשמו ית', לזכר הנשמה והגוף שלא יתגעלו בפת בג נפת צוף העוה"ז, בכדי שיוכו לראות ולהנות מזיו שכינתו ית' בעוה"ב, שתענוגי כל העולם כלו בכל ימינו אינם כדאים על אחת מני אלה מרגע תענוג הנאות מראות זיו השכינה (עהפ"ס ואהבת):

תפארת שלמה

רבי שלמה מרדומסק זיע"א

'אפילו נוטל את נפשך' - אף אם נוטל מהאדם הרצון והיכלת

'אפילו' הוא נוטל את נפשך, הוא רצונך, ר"ל אע"פ שלפעמים נוטלים מהאדם הרצון שלו חלילה, כי ברצונו לעבוד הש"ת ובאים עליו התנגדות ועכובים בעל כרחו, בכל זה יבין וישכיל כי גם זה רצון הש"ת לעבדו גם בזה (פרשת נשא ד"ה נשא):

לקוטי הרי"ם

רבי יצחק מאיר מגור זיע"א

'בכל לבבך' - אפלו הוא נוטל את לבבך

'בכל' נפשך דרשו חז"ל אפלו הוא נוטל את נפשך, ואם בן גם 'בכל לבבך' הפרוש אפלו הוא נוטל את לבבך, דהינו שלפעמים אין לו לב כלל לעבודת הבורא יתברך שמו אף על פי כן צריך אדם לעבד את הש"ת כמו שהוא (וראה מאיר עיני הגולה (ח"ב מלואים והוספות ו): רבנו ספר פעם שהרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא שאל אותו: יונגער מאן, ביזט דאך דער פוילישער

אליו דעל ידי תפלה יכולין לשנות הכל לטובה, עד כאן דברי קדשו:

ואהבת את ה' אלוקיך (אהבהו על הבריות, ספרי (ו ה))

שלחן הטהור

רבי אהרן ראטה זיע"א

יש למחות במדבר בעת התפלה, אך עדיף להוכיח במתינות שאז הדברים נכנסים ללב

'ואהבת את ה' אלוקיך, ודרשו חז"ל: אהבהו על הבריות, שישכניס אהבת הבורא בלבבות בני אדם, וחויץ מזה הלא ישראל קדושים ערכים זה לזה, וידועה דרשת רז"ל (סוטה כב) 'ועצמים כל הרגיק' (משלי ז כו) 'תלמיד שהגיע להוראה ואינו מורה, וכל שכן בעבודת ה', מי שאפשר לו לזכות הרבים ולמנע אחרים מדבר עברה, עליו נאמר הפסוק הזה:

וזה שך אצל כל אדם, דהינו אם הוא בבית המדרש ורואה שמשיחים שיחות בטלות בעת חזרת הש"ץ התפלה והקדישים, ובשעת קריאת התורה, הרי זה חלול ה' ומחייב למחות, כמו שנספק בשלחן ערוך (או"ח קכד ז) לא ישח שיחת חלין בשעה שהש"ץ חוזר התפלה, ואם שח הוא חוטא וגדול צונו מנשא וגוערין בו.

אבל יותר טוב ומסגל ומקבל לדרב על לב חברו בשוב הדעת ובמתינות אם אפשר, כי אז על פי רב נכנס ללב (הקדמה):

לשונות של אור

אהבה

אור החיים

רבי חיים בן עטר זיע"א

אהבת הבורא לאדם כמים הפנים אל פנים

ומעתה יבחינו אדם מה הוא עם קונו, אם לבבו ותאוה ויחשק בה' ובעבודתו, הנה זה סימן כי ה' אהבו (שמות לג יא):

אהבת ה' על אף תאוות העולם הזה חשובה אצל הבורא יותר משבח המלאכים והנשמות בעולם העליון

השיר והשבח העולה מהנשמות אשר הם בעולם הזה, אשר הם תוף הבשר,

כי עתה נחפשו יראה גדולה בין העולם, ובמים הראשונים לא היה יראה כל כך לפיכך היו עוסקים בתורה, יש קצת מקומות שלומדים שם אין יראה.

עד כאן העתקתי מספר הקדוש נתיב מצותיך, שהביא זה, ואמר שאינה ליצן הדפיס דברים של הכל, וחלילה להאמר, כי התורה היא עקר חיות האדם. ועל זה רומז המסורה שהלמוד מרבה היראה:

ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם וגו' כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו וכו' ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת (ד ו)

יחי יוסף

רבי יוסף מפאפא זיע"א

הדין בלשון הפסוק

יש לדיק דהפסוק התחיל במעלות התורה ושמרתם ועשיתם כפרוש רש"י ושמרתם זו משנה, כי הוא חכמתכם וכו', וסיים גם בן במעלות התורה, באמרו ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים, וביניהם באמצע מפסיק לדבר במעלות התפלה, אשר לו אלקים קרבים אליו פה' אלקיני בכל קראנו אליו דהינו תפלה.

תרוץ אשר נשמע ממהרי"ד מבעלזא זיע"א בקרשת ואתחנן שנת תרפ"ה במארינבאד

ושמעתי מפי כבוד קדשת מרן מהרי"ד זי"ע (פאשר זכיתי עם כ"ק אאמ"ר וצ"ל לשבת אצלו בפרחץ מארינבאד בשנת תרפ"ה בפרשת ואתחנן, ואמר בשלחנו השהור) לפרש על פי מאמר חז"ל (שבת עה) מצוה לחשב תקופות ומזלות שנגאמר כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, איזה חקמה ובינה שהוא לעיני העמים הרי אומר זהו חשבון תקופות ומזלות.

ואמר כ"ק אבי ז"ל, שיש ד' ימים בשנה שעל פי הלוח המזלות כל עניני השנה תלויין בד' ימים אלו, אולם לישאל אין זה מקריע, דאף אם המזלות מורין חס ושלום על לא טוב, יכולין להפך הכל לטובה על ידי כח התפלה (וכך אמר בלשון קדשו "או א יוד גט א עהרליקען קרעכץ פאר ג' ב"ה קען ער אלעס איבעקעהרן צום גושו).

על פן אחר שאמר הכתוב, ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים דקאי על חכמת חשבון תקופות ומזלות, אמר הכתוב מיד אחרי זה, דלא תימא שאם על פי המזלות חס ושלום לא טוב, צריך שישאר ככה, לא כן, אלא כי מי פה' אלקיני בכל קראנו

שַׁבַּת אֲמַת

רבי יהודה לייב מגור זיע"א

די באַלקותו פֿדי לנחמנו

לְכֹן מְסַדֵּר פֿרֻשָּׁה זו בְּשַׁבַּת נַחְמוֹ, כְּדַבְּרֵיב 'נַחְמוֹ נַחְמוֹ עַמִּי יֵאמֶר אֱלֹמִיכֶם', פֿרוּשׁ שֵׁישׁ דִּי בְּאַלְקוּתוֹ יתְבַרַךְ לנחם בְּזֶה עַל כָּל הַצָּרוֹת שְׁעוֹבְרִין עֲלֵינוּ תְּמִיד (תרנ"ו ד"ה בפרשת קר"ש):

שַׁבַּת נַחְמוֹ

אֲמַרְי הֶרְי"ם

רבי יצחק מאיר מגור זיע"א

בבחינת יו"ט

שַׁבַּת נַחְמוֹ הוּא אֶצֶל הָעוֹלָם יוֹם טוֹב:

פְּרִי צְדִיק

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

כוללת כל הז' דנחמתא

שַׁבַּת זֶה כוֹלֵל כָּל ז' הַפְּטוּרוֹת דְּנַחְמַתָּא (אות ט):

חזוק גדול שכל התפלות על הגאולה אינם שבים ריקם

וְעַל זֶה קוֹרִין הַפְּרֻשָּׁה זו תְּמִיד בְּשַׁבַּת נַחְמוֹ – פֿדִי לְחֻזֵּק יָדַיִם רַפּוֹת בְּשַׁבְּעָה דְּנַחְמַתָּא שְׁזֶה כְּמָה שְׁנַיִם וְכְמָה קָצִים עָבְרוּ וְאִיה הַנַּחְמוֹת שְׁלָנוּ הַיְעוּדִים לָנוּ בְּכָל הַפְּטוּרוֹת שְׁבַעַה דְּנַחְמַתָּא. וּמִזֶּה יִהְיֶה נִכוּן לָבִנוּ כְּטוֹחַ בְּה' שְׁגַם תְּפִלוֹתֵינוּ אֵינָם חוֹזְרִים רִיקָם שְׁאֵנוּ מִתְּפַלְלִים תְּמִיד וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָה בְּרַחֲמִים תִּשׁוּב הַגָּם שְׁאֵין אָנוּ זוֹכִים עוֹד בְּפַעַל אֵל יִפֹּל לֵב הָאָדָם עָלָיו (אות י):

תּוֹרָה

מֵאוֹר וְשֵׁמֶשׁ

רבי קלונימוס קלמן עפֿשטיין זיע"א

הלומד תורה בדבקות הוא בבחינת מתן תורה

אֵיִתָּא בַּסְפָּרִים קְדוּשִׁים וְגַם שְׁמַעְתִּי מִמַּעֲשֵׂיִת מְקוֹדְשֵׁי הָעֲלִיוֹנִים, כִּי כְּשֵׁאִישׁ יִשְׂרָאֵלִי הוּא לומד הַתּוֹרָה בְּהַתְּלַבְּבוֹת וְדַבְּקוֹת גְּדוּל, אָזִי מִתְּלַהֵט אֵשׁ סְבִיבוֹתָיו וְאֵז רואה הַכֹּל כְּאִזּוֹ כְּמַתְּן תּוֹרָה שְׁנַפְתַּח לְיִשְׂרָאֵל כָּל הַשְּׁבַעַה רְקִיעִים (ר"ה כי מי גוי גדול):

שַׁבַּת אֲמַת

רבי יהודה לייב מגור זיע"א

מי שתמיד נוספת בו אהבת תורה סימן

אחר הגשמיות

וְעַבְדַּתְתֶּם שֵׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאָבֹן וְכו', הֵינּוּ שְׁכָל מִגְמַתְתֶּם וְעַבּוּדָה זָרָה שְׁלֶהֶם יִהְיֶה זֶה שִׁיחֵי רִצִּים אַחַר הַגְּשְׁמִיּוֹת - אַהֲבַת כֶּסֶף וְעֵץ וְאָבֹן:

מֵאוֹר עֵינַיִם

רבי מנחם נחום מטש'רנוביל זיע"א

הַמְּדַת הַמְּמוֹן הִיא עַקֵר סַבַּת הַתְּאוּוֹת בְּדוֹרוֹתֵינוּ

כִּי הַמְּדַת הַמְּמוֹן הוּא בְּדוֹרוֹת הַלְלוֹ עַקֵר סַבַּת כָּל תְּאוּוֹת שְׁבַעֲוֹלָם (פרשת מטות ד"ה וידבר):

מַחְשְׁבוֹת חֲרוּץ

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

עַקֵר הַמְּדוֹת עוֹה"ז כְּלוּלִים בְּתַאוּת מְמוֹן

עַקֵר הַמְּדוֹת עוֹלָם הֵינּוּ הוּא נִכְלָל בְּתַאוּת מְמוֹן (אות ז):

קַבְּלַת הַתּוֹרָה

קְדֻשַׁת לִוִי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

הַטַּעַם שֶׁקּוֹרְאִים עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת בְּשַׁבַּת נַחְמוֹ

בְּשַׁבַּת נַחְמוֹ קוֹרִין עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת, וּבְשַׁבְּעוֹת קוֹרִין ג"כ עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת. כִּי בְּשַׁבְּעוֹת נִתְּן הַקַּב"ה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, וְכֹן כְּשִׁיבּוֹא מִשִּׁיחַ צְדָקְנוּ כְּתִיב 'תּוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאֲתוֹ תֵצֵא', לְכַךְ קוֹרִין עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת בְּשַׁבַּת נַחְמוֹ:

רְזָא דְּשִׁבַּת

רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זיע"א

קַבְּלַת הַתּוֹרָה מְשׁוּבָעוֹת עַד פְּרֻשַׁת וְאַתְחִינוּ

קַבְּלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל שְׁבוּעוֹת נִמְשַׁכֵּת עַד פְּרֻשַׁת וְאַתְחִינוּ:

קְרִיאַת שְׁמַע

יִשְׁרֵי לֵב

רבי יצחק יעקב מביאלא זיע"א

'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' הוּא עַקֵר כָּל הַתּוֹרָה

שְׁמַעְתִּי מִמוֹ"ח ו"ל זי"ע, שְׁאֵמֶר בְּשֵׁם הַרְה"ק אֲדַמּוֹר מוהר"ר יְחִזְקֵאל ו"ל זי"ע מְקַאזְמִיר, וּבְתוֹרַתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכו', שְׁזֶה עַקֵר כָּל הַתּוֹרָה, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד (דף יד):

עלוי [אברהם, הלא אתה העלוי הפולני], למה לא דרשו תו"ל בכל לכבד אפלו נוטל את לבך, כמו שדרשו בכל נפשך אפלו נוטל את נפשך, ושתקתי ולא השבתי כלום. וסיים רבנו בזה"ל: וואס האט זיך מיט מיר גיטאן, פאר וואס איך האב גאר נישט מעהר גערעדט מיט דעם קדוש עליון, וואס איך ווער עלטער שטעהט זיך מיר דיא קשיא מעהר אנטקעגען [מה נעשה אתי, למה לא דברתי יותר עם הקדוש עליון, ככל שאני מזקין עומדת הקושיא יותר לנגדי]:

אֲחֵרוֹת

זֹאת זְכוּרָן

רבי יעקב יצחק מלובלין זיע"א

הַצְּדִיקִים אֵינָם מְתוֹקְטִים

כָּל הַשְּׂנְאָה בֹא מִגְּאוּהַ שֶׁל גְּשְׁמִיּוֹת, אֶפְלוּ שְׂאוֹמְרִים שְׁכַנְתֶּם לַשָּׁמַיִם, דִּיק שְׂרַשׁ הַכְּנָה הוּא בְּשִׁבִיל שׁוֹם גְּשְׁמִיּוֹת, וְעַל כֵּן הַצְּדִיקִים אֵינָם מְתוֹקְטִים (פרשת ואתחנן):

ט"ו באב

מֵאוֹר וְשֵׁמֶשׁ

רבי קלונימוס קלמן עפֿשטיין זיע"א

מט"ו באב מתחילים האורות להתנוצץ

שְׁתַּמּוּז וְחֻצֵי אֵב הוּא עַת הַתְּגַבְּרוֹת הַדִּינִין וְהָעוֹלָם חֲשֵׁךְ בְּעַדָּם, וּבט"ו באב מתחילין האורות להתנוצץ, וצריכים אנו להמשיכו מעט מעט עד שנסיר כל המסכים המבדילים (רמזי ט"ו באב ד"ה אור):

אוֹר הַמַּאִיר

רבי זאב וואלף מזיטמיר זיע"א

מט"ו באב הוא זמן תשובה והכנה לַיָּמִים הַנּוֹרְאִים

כֵּת רֵאשׁוֹנָה יִרְאֵת אֱלֹהִים נוֹגַע עַל פְּנֵיהֶם, לְעוֹרֵר לָבָם בְּקִרְבָּם אֵל עַבּוּדַת הַבּוֹב"ה מִחֲמַשָּׁה עֶשֶׂר בָּאָב, וּמִתְחִילִים לְהַתְּעַנּוֹת וּכְדו' בְּתוֹסַפַּת עַבּוּדָתָם, וּמַעֲלִים בְּזִכְרוֹנָם אִז אֵימַת הַדִּין, וְיִרְאוּ הַאֲנָשִׁים כִּי הַיָּמִים מִמַּשְׁמָשִׁין וּבֹאִין, שְׁעֵתִיד לָתוּ דִין וְחֻשְׁבוֹן לְפָנַי כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ ית' וכו' (רד"ק לר"ה):

מְמוֹן

זֶרַע בְּרוּךְ

רבי ברוך פינקס מסקאליע זיע"א

'וְעַבְדַּתְתֶּם שֵׁם וְגו' עֵץ וְאָבֹן - רִצְחָה

תפלין

אמרי צדיקים

רבי צבי חסיד זיע"א

המלצת הזכות של רבי זוסיא מאניפולי זיע"א

ועוד בענין זה בא אצלו מוהר"ר שמואל ליטוואק ושאל לו (לרבי חיים מקראסנא זיע"א) דבר ששמע מפ"ק מוהר"ר זוסיא מהאניפאליע זצ"ל שהמליץ בעד עמו בית ישראל ואמר: מרי דעלמא, ח"ו אם יהיו בעיניך עמך בית ישראל שלא כהגון, ככיכול אינו לך תפלין, כי תפלין דמרי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך ישראל:

אור לשמים

רבי מאיר מאפסא זיע"א

באור 'כי עמך הסליחה למען תנא' על פי הג"ל

וזה פרוש 'כי עמך הסליחה' - למחל עונותיהם של ישראל, 'למען תנא' - שיתכשרו התפלין ויראו כמנך' (פרשת קדושים):

רמתים צופים

רבי שמואל משינאוהו זיע"א

על הקב"ה להגביה קרננו כאדם שנופל לו התפלין שממחר להגביהם

פעם אחת אמר (הרה"ק רש"ל מלנשנא זיע"א) קדם תקיעת שופר: מרא דעלמא, הקם נא וכו' ותגביה קרננו וכו', הלא באשר ח"ו נפל תפלין של בר ישראל כמה הוא הנהלה להגביהם, ואינו משהה ח"ו אפלו רגע, והוא בעצב כל היום, ועתה ישראל הם תפלין דמרי עלמא ומי כעמך ישראל וגו' פידוע, ונאמר בישראל (תהלים מד כו) 'כי שחה לעפר נפשנו וכו':

ממש בוער באש שלהבת, וצריך להרגיש כויות האש בכל רמ"ח אברינו ושס"ה גידנו:

אמרי נעים

רבי מאיר מדו'יקוב זיע"א

בשעת התפלה אין לזכר כלל מעניני הגוף

בשעת קול התפלה צריך האדם לפנות מחשבתו מכל וכל, ולא יזכר כלל מעניני הגוף:

בכל אדם מישראל טמון התלהבות וצריך לעוררה בעת התפלה

שכל איש ואיש מישראל טמיר וגנוז בקרבו התלהבות גדול ובוער באש לעבודתו ית"ש, אך הוא מכסה מחמת טרדות הבלי עוה"ז, שהם מסכים המבדילים לכל יוכל להוציא לפעל כח הקדשה והתלהבות שלו וכו', וצריך האדם להתאמץ מאד בזה להתפלל בכח בדבורי התפלה שלו לעורר פנימיות מחשבתו מכח אל הפעל (אות ד):

על ידי התפלה מהפכין ה'עצב' ל'שמחה'

'ואתחנן' עולה 'תפלה' פידוע, גם עולה 'עצב שמחה', לרמוז שעל ידי התפלה מהפכין ה'עצב' ל'שמחה' (אות ד):

דברי שלום

רבי שלום מבנאהין זיע"א

כי אתה שומע תפלת כל פה - אפלו תפלה בפה ללא לב

'כי אתה שומע תפלת כל פה', ופרש רבנו זמני [שלמה חיים] נ"ע, אפלו 'כל פה' - שהכל פה - נאר מויל אן הארץ I - רק פה ללא לבו:

שלומד לשמה

אבל האמת, זה סימן מבקח מי שנתוסף לו בכל עת יותר חשק ורצון ואהבה אל התורה על ידי רב התעסקות בה הוא סימן שלומד לשמה באמת (תרל"ח):

תפלה

מאור ושמש

רבי קלונימוס סלמן עפ"טטיין זיע"א

עקר העבודה בדורות אלו תפלה בכונה

האדם מחיב לזכור את עצמו בהזדקכות גדול, אבל עקר הזדקכות הוא ע"י תפלה בכונה, והוא העקר עבודת בדורות הללו - שיהיה התפלה ביראה ואהבה רבה (עה"פ ובקשתם משם):

חיים וחסד

רבי חיים חייקא מאמדורא זיע"א

בעת התפלה על האדם להיות מרוב עד שלא ירגיש עצמו כלל

כמו שמדבר לפני חברו, שאין מרגיש שום חוש, כן צריך להיות בתפלה שיתן שבה להש"ת, אבל אם מרגיש חוש אחד מחושיו הרי התפלה אינה כלום (עה"פ כי ה"א אש אוכלה):

תורת היהודי הקדוש

בשם רבי נחמיה מביבוב זיע"א

באמירת שמע ישראל יש להרגיש שכל בשרו בוער באש

איתא בספרי חסידים כי בעת קרי"ש צריך לציר בנפשו כאלו בוער אש גדולה כנגדו והוא מפיל עצמו בתוך האש בשביל קדשת שמו ית'. ואני אומר, כי צריך להרגיש בעת אמירת שמע ישראל כי בשרנו

אוצרות גאוני הדורות

ישלים את עצמו שמה. ובאמנה ללא צורך היה כי כבר השלים את נפשו, רק פן מדת הצדיקים מחזיקים את עצמם כאלו המה עודנה בשער פתח החיצון, ורק התחלה בידם.

וזה שאמר משה ואתחנן אל ה', היה מתפלל באמרו אתה החלות להראות את גדלך וכו' ורק בהתחלה אני עומד להכיר את גדלך, ואין בידי עוד השלמה

אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה (ג כד)

ים של יהודה

רבי יהודה אלטמאן זצ"ל

ענותנותו של משה שהחזיק עצמו רק בראשית עבודת ה'

כדי להשיג גְדֻלָּה וְיָדָה הַחֲזָקָה וְרַק הַתְּחִלָּה בְּיָדֵי, עַל כֵּן אֶעֱבְרָה נָא וְיִרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲוִירָא דְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִלְכֵנוּ מְקוֹם מְקַדָּשׁ, וְיִהְיֶה לִי לְסִיּוּעַ לְכַנֵּס לְפָנַי הַכֶּתֶר גְּדֻלָּתְךָ.

עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחת וראה בעיניך כי לא תעבר את הירדן הזה (ג כז)

מעשה השב

רבי חיימה השלי זצ"ל

אי אפשר לעולם בלי עם ישראל

נראה לבאר את פונת ה', בהקדים את דברי המדרש (דברי מהר" ליברמן דברים ג, כו, וע"י סוטה ט), שאם היה משה נכנס לארץ, היה בונה את בית המקדש ולא היה נחרב לעולם. וכאשר היו עם ישראל חוטאים, חלילה, היה ה' שופך את חמתו עליהם, ולפיכך מנע ה' את כניסתו לארץ, כדי שיוכל להחריב את מקדשו, במקום להרג את ישראל.

עוד יש להקדים, את מה שדרש הזוהר הקדוש (פר' שמות דף ה ע"ב, וע"י תענית ג, וע"י י) על הפסוק "כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם נאם ה'" (זכריה ב, ט), כשם שאי אפשר לעולם בלי ארבע רוחות, כך אי אפשר לעולם בלי ישראל.

וזהו שאמר ה' למשה "עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחת", הינו לארבע רוחות השמים, "וראה בעיניך", כלומר, ומזה תבין, ששם שאי אפשר לעולם בלעדיהם, כך אי אפשר לעולם בלי ישראל, ולכן "לא תעבר את הירדן הזה" כדי שלא אתה תבנה את בית המקדש, שאם יחטאו ישראל, אוכל להחריבו, ולא אכלה את ישראל. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

כי אנכי מת בארץ הזאת אינני עבר את הירדן ואתם עברים וירשתם את הארץ הטובה הזאת (ד ד כב)

זכרון יצחק

רבי יצחק הונגלרנטר זצ"ל

צווי שהקב"ה בעצמו צוה אין נמחל אפלו בפעם הראשונה

הערו המפרשים לאיזו צורך הקדים משה לאזהרת עבודה זרה מה שהוא ימות בארץ הזאת, עזן בספריהם ז"ל. גם אמרו 'אשר צורך ה' אליהי' נראה לבלי צורך.

ונראה על פי מה שפכתתי בחדושי פְּרַשְׁת תְּרוּמָה (אות ב) בְּשֵׁם הַגָּאוֹן בעל 'משען המים' בפְּרַשְׁת בְּרֵאשִׁית שְׁפַתְב, דְּהָא דְלֹא נִמְחַל לְיִשְׂרָאֵל עוֹן הַעֲגֵל מִטַּעַם דְּאִמְרוּ חַז"ל בְּש"ס דְּיוֹמָא (פ"ו): אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה פַּעַם רֵאשׁוֹנָה מוֹחֲלִין לוֹ, הֵינּוּ מִשׁוּם דְּאִיתָא בְּסִפְר 'עִיּוֹן יַעֲקֹב' דְּהָא דְקָנַס הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵיִתָּה עַל אָדָם הִרְאִשׁוֹן וְלֹא נִמְחַל לוֹ מִשׁוּם דְּבַפְעַם רֵאשׁוֹנָה כו' מוֹחֲלִין לוֹ, הוּא מִשׁוּם כִּיּוֹן דְּהַקְב"ה בְּעַצְמוֹ צָוָה לוֹ וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אִין נִמְחַל לוֹ אַף בְּפַעַם רֵאשׁוֹנָה כְּמוֹ דְקָתִיב (ע"פ קהלת ח ב) 'אֵת פִּי מִלֶּךְ שָׁמַר', אִם כֵּן מִטַּעַם זֶה אִין מְקוֹם לְמַחֵל עַל עוֹן עֲבוּדָה זְרָה אַף בְּפַעַם רֵאשׁוֹנָה, כִּיּוֹן דְאֵנְכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ מִפִּי גְבוּרָה שְׁמַעֲנָנָא.

ומטעם זה כתב הגאון בעל משען המים חז"ל שם דהא דלא נמחל למשה עון מי מריבה ומשום דבפעם ראשונה מוחלין לו, הינו משום דכיון דמשה שמע הכל מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו, אם כן אין מקום למחל לו וכנ"ל, עכ"ד הגאון הנ"ל.

וזה מאמר משה לישראל פה כי אנכי מת בארץ הזאת וגו', ואם כן אחרי שלא נמחל לי עון מי מריבה, מזה תדעו דהאזהרות היוצאות מפיו יתברך בעצמו להאדם אין נמחל לו בפעם ראשונה, על כן השמרו לכם פן תשכחו וגו' ועשייתם לכם פסל וגו' אשר צוה ה' וגו', הרצון, דהרי גם על עון עבודה זרה נצטוייתם מפיו יתברך ולא על ידי שליח וכנ"ל, אם כן על עון זה ה' אליהי וגו' אל קנא, והינו כי יהיה נפרע ונוקם מכם ולא יהא מקום למחל לכם אף בפעם ראשונה וכדאמרן.

כבד את אביך ואת אמך כאשר צוה ה' אלהיך (ה טז)

אמרי קדוש

רבי יצחק אברהמי זצ"ל

כשאי אפשר לכבד גם את אביו וגם את אמו הרי הם שווים

יש להבין, מדוע בדברות הראשונות נאמר רק "כבד את אביך ואת אמך" (שמות כ, יב), ואלו בדברות השניות (פאו) הוסיף ואמר "כאשר צוה ה' אליהיך".

ונראה לבאר, בהקדים מה שהקשה רבי חיים אברהם גאטיניו בספרו 'טירת כסף' (פר' קדושים דרוש א), מהגמ' בקדושין (לא), 'שאל כן אלמנה אחת את רבי אליעזר, אבא אומר השקני מים, ואמא אומרת השקני מים: איזה מהם קודם. אמר לו,

הנח כבוד אמך ועשה כבוד אביך, שאתה ואמך חייבים בכבוד אביך'. הרי שלדעת רבי אליעזר האב קדם. ואלו במכילתא דרבי שמעאל (יתרו מסכתא דבחדש פר' ח), מובאים דברי רבי אליעזר נא.ה. כך היתה גרסת רבנו, אך בגרסאות שלפנינו הם דברי רבי, וכן הגיה הגר"א ש'אמר, 'שמא תאמר כל הקודם במקרא קודם במעשה, תלמוד לומר "איש אמו ואביו תיראו", מגיד ששניהם שקולים זה בזה'. הרי שלדבריו כבוד שניהם שווה.

ויש לבאר את דברי רבי אליעזר במכילתא, שהלמוד הוא ממה שאמר הפסוק "איש אמו ואביו תיראו", שמצד אחד הקדים הפסוק את "אמו", אף מצד שני הסמיך את "ואביו" ל"תיראו", הרי שהאב והאם שווים. ומזה למד רבי אליעזר שהוא הדין לגבי 'כבוד' שהם שווים. אלא שיש להקשות, אולי רק לגבי 'מורא' הם שווים, ואיך למד זאת גם לגבי 'כבוד'.

ונראה לחלק בין דבריו בגמ' לדבריו במכילתא, שבגמ' דבר פאשר יש אפשרות לכבד את שניהם, כגון שיש מספיק מים, שיקדים לכבד את אביו ואחר כך את אמו. אולם במכילתא דבר פאשר אין מים לשניהם, וכזה אם יכבד את אביו, הרי הוא עובר על מורא של אמו, שנמצא סותר את דבריה, ומאחר שב'מורא' הם שווים, ממילא באפן זה הם שווים גם ב'כבוד', ויניח ביניהם וילך.

עוד יש להקדים את הגמ' בר"ה (כז), "זכור" (שמות כ, ח), ו"שמור" (דברים ה, יב), בדבור אחד נאמרו, מה שאין הפה יכול לדבר ואין האנן יכולה לשמע'. הרי שה' מצווה בדבור אחד שני דברים.

ומעתה יבארו הפוסקים. בדברות הראשונות דבר הפסוק באפן שיכול לכבד את שניהם, ועל זה אמר "כבד את אביך ואת אמך", שיקדים את כבוד אביו ואחר כך יכבד את אמו, ונמצא מכבד את שניהם. אך בדברות השניות דבר הפסוק באפן שיכול לכבד רק אחד מהם, ועל זה אמר "כבד את אביך ואת אמך" אף לא באפן של הקדמת האב לאם, כפי שמשמע מספר הכתיבה, אלא "כאשר צוה ה' אליהיך", כלומר כפי שה' מצווה שני דברים בבת אחת, כך גם כאן כאלו אביו ואמו נכתבו כאחד, וכבודם שווה, ועל כן יניח ביניהם וילך. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ויאמר ה' אלי שמעתי את קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו כל אשר

דברו. מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי ולשמור את כל מצותי כל הימים (ה) (כה-כז)

יעלת חן

רבי אריה יהודה ליב תאומים זצ"ל אלו שמעו ישראל כל התורה מפי הקב"ה לא היו יכולים לעבר על התורה בהוראת שעה על פי נביא הנהגה לכאורה מה זה היטיבו אשר דברו, הרי אדרבה אינו דומה שומע מפי הרב לשומע מפי התלמיד כפרוש רש"י שם. וגם יש לדקדק בזה דאמר 'את כל מצותי, דתבת 'כל' מיתר.

ונראה לעניות דעתי על פי מה שכתב בצידה לדרך פרשת יתרו בשם הרמב"ן, הטעם שלא רצה הקדוש ברוך הוא שישמעו ישראל שני מצות הראשונות שהם עקר אמונה מפי שום נביא כי אם מפי הקדוש ברוך הוא, כדי להשריש בעקרי הדת שלא ישמעו לשום נביא או חולם חלום שיעמד לעתיד ויהיה מסית ומדיח אותם לעבד עבודה זרה, כי תשובתם בצדק אנוחנו לא שמענו 'אנכי' ולא יהיה לך מפי נביא כי אם מפי הגבורה, ולפיכך כל זמן שאין אנוחנו שומעים ההפך מפי הגבורה בעצמו אין אנוחנו רוצים לשמע עכ"ל.

והכונה, אף בנביא מחזק לפעמים בהוראת שעה וצנה לעבר על איזה מצוה שומעין לו, כמו דכתיב (תהלים קיט כז) 'על לעשות לה' הפרו תורתך', כמו אליהו בהר הכרמל וכדומה בכל המצות שומעין לו. אבל בעבודה זרה אין שומעין לו אף בהוראת שעה, וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות יסודי התורה, והוא מטעם לשבח שכתב הרמב"ן.

וזה שאמר כשבקשו שלא לשמע מפי הגבורה עוד רק מפי משה, השיב השם יתברך היטיבו כל אשר דברו, והטעם מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי ולשמור את כל מצותי כל הימים, הינו אם היה פן באמת היה מוטב לשמע מפי הקב"ה, אבל 'מי יתן', הינו שידע השם יתברך שעתידין לחטא ויצטרכו לצרף שעה לעבר על קצת מצות התורה על פי נביא, ואם היו שומעין הכל מפי הקב"ה לא היה תקנה לדבר אף לעבר לצרף שעה אף על קצת מהמצות, לכן הטיבו בזה במה שרוצים לשמע המותר מפי נביא.

ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה ליראה את ה' אלהינו לטוב לנו כל הימים לחיתנו כהיום הנה (ו כז)

כף הפהן

רבי אברהם יצחקי זצ"ל קיום המצות עם יראת שמים

נראה לפרש במה שאמרו (עירובין יג:) דאיכא מאן דאמר נוח לו לאדם שנברא, ולכאורה הוא קרוב להפסד מן השכר, דהמצות לא תעשה שהיו מתקיימים אם לא נברא הם שס"ה, והמצות עשה הם רמ"ח, ועין למהרש"א ז"ל באגדתיה. **וכבר** מקדם ישבתי זה במה שכתב הזהר דכל מצוה צריף לעשותה ביראה, ואי איכא יראת ה' אין, אי לא לא. ואם פן כל מצוה מקימם עמה מצות עשה דיראת ה', ונחשבו מרבים מן מצות לא תעשה. וזה אמרו ויצונו ה' לעשות את כל החקים ליראה, דהינו לעשותם ביראה, ואז טוב לנו כל הימים לחיתנו, דהינו שנות לו שנברא.

• מצוות הפרשה •

שמירת המזוזה

לקוטי תורה - טעמי המצות

רבי חיים וויטאל זצ"ל

שמירת המזוזה מהיצר הרע

שמעתי בשם מוהר"א ז"ל, בונה כשיצא אדם מפתח ביתו, ונותן ידו במזוזה ונושק, יכונן בכונתו להצילו מיצר הרע, שיצור במלוי יו"ד צד"י רי"ש, סופי תבות שדי, שיכונן בשם שדי הכתוב על המזוזה להצילו מיצר הרע, ונכנס בתוכו להקניעו.

קצור של"ה

רבי יחיאל מיכל עפשטיין זצ"ל

בטול היצר הרע מלהזיק בבית

כתב מהר"ן שפירא בספר מצות שמורים הנ"ל דף ס"ז: ובצעת אשר יכנס האדם בבית ובעת יציאה מבית, צריף להניח ידו הימנית על המזוזה, וינושק ויאמר: שדי שמרני מיצר הרע מפל צרה וצויקה, אמן סלה. אז יכנע השד מלהזיק באותו בית, וגם היצר הרע יכנע ולא יקטרג בו ויתבטל ממנו.

ואמר, דהוא שידא יש לו שס"ה שמשים כל אחד ביומו, וצריף לכונן פי שם שדי"י הוא ראשי תבות שומר דילתות ישראל, ושם הנ"ה בפנים ושדי"י מבחוץ,

והניח במלואו גימטריא מ"ה, ושדי"י בגימטריא השטן, נגד שס"ה שהוא השד הגדול השולט עליהם, ונכנע בכח אלו ב' שמות, וזהו ה' שומר ישראל, וכן רמז הפסוק והי"ה שדי"י בצריף עכ"ל.

וקבלתי כי 'יצר' במלואו כזה יו"ד צד"י רי"ש סופי תבות שדי"י, רצה לומר השם שדי ישמרנו מיצר הרע.

באור הגר"א

רבי אליהו מוהילנא זצ"ל

שמירת המזוזה מהיצר הרע הנמצא בחוץ

כי שני יצר הרע יש לאדם, אחד מבחוץ ואחד מבפנים. מבחוץ, הוא העולם, בעת ישים האדם מגמת נפשו לעבודת השם יתברך ולעגו עליו, וכפיהם ידברו למה לך זה, והוא היצר הרע מבחוץ וכמו שכתוב (בראשית ד ט) 'לפתח חטאת רבץ', ולכן נקבע מזוזה על פתח ביתו להגן עליו כשיצא. (משלי יח יא)

נתיבות עולם

רבי יהודה לינא מפראג זצ"ל

שמירת ביתו של האדם על ידי קבלת מלכות שמים ועל מצות

מצות מזוזה לכתב על מזוזה ביתו פרשת שמע ישראל ופרשת והיה אם שמע, כי אלו שתי פרשיות האחת 'שמע' בה קבלת מלכות שמים, והיה אם שמע' בה קבלת המצוה, כמו שהתבאר ענין אלו שתי פרשיות שהאדם חייב לקבל עליו מלכותו יתברך, וקבלת על מצות.

ודבר זה גורם שהשם יתברך שהוא מלכו אשר הוא מקבל עליו, עושה כפי מה שראוי לו לעשות, כי מי שהוא מלך שומר העם אשר הוא מלך עליהם מן המתנגדים אליהם ולא יתן לבוא אליהם שום רע, כי לך הוא מלך שהוא שומר עמו, וכך פאשר השם יתברך מלך על ישראל ומקבלים על מלכותו ועל מצותיו, הנה הוא יתברך שומר עליהם ולא יתן המשחית לבא בפתיחיהם.

כי זהו ענין מצות המזוזה הזאת, כדאיתא במסכת עבודה זרה (יא) מנהגו של עולם מלך יושב מבפנים, ועבדיו מבחוץ ומשמרין אותו, אבל הקדוש ברוך הוא עבדיו מבפנים והוא משמרן מבחוץ. שנגאמר (תהלים קכא ח) 'ה' ישמר צאתך ובואך וגו'. ואין מתנגד לאדם רק המזיקין, והוא יתברך שומר עמו מהם, כי ביתו של אדם הוא שמירתו של אדם.

ולכך יש לו לכתב ולקבע במזוזות ביתו פֿרשת 'שמע' וְהִיָּה אִם שָׁמַע כִּי בּו קִבַּל מַלְכוּתוֹ וּגְזַרְתּוֹ, וּמִצַּד זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ, וְאִם כִּי כָּבַד יֵשׁ עָלָיו תְּפִלִּין וְכוּ פֿרשת שמע וּפֿרשת וְהִיָּה אִם שָׁמַע, שאני בית שעשוי לשמירת האדם, ולכך דבר זה הוא שמירה באשר כותב שתי פֿרשיות אלו על מזוזות ביתו שהוא לשמירתו. (נתיב העבודה פט"ו)

קב הישר

רבי אהרן שמואל קאייזננור זצ"ל

הגנת המזוזה מכת הסטרא אחרא המשוטטת בעולם

ובהיות ידוע כי אורא דעלמא מלא מסטרא אחרא, וביותר המקטרגים הנעשים מחטאים ופושעים של בני אדם משוטטים בעולם באורא, כנזכר כמה פעמים בזהר, ויש לחוש פן בהליכתו לבית הפנסת יתדבקו החיצונים בזה האדם שמהרה ללכת לבית הפנסת.

לזה צריך לידע מה שכתב בזהר, כי לצד שמאל בפתח יש סטרא אחרא חד ועליו נאמר (בראשית ד ט) 'לפתח חטאת רבין', והמזוזה הרומזת על שכינתא קדישא קבוע מימין, וסימנא (קהלת י ב) 'לב חכם לימינו', ושם מקומה והיא נקראת רחל, ואלמלא שם של שדי שפנגודו, לא הייה יכול האדם מישראל לילך, כי בצד שמאל עומד הסטרא אחרא שם, והוא ברמז דיליה 'לפתח חטאת רבין', בהפוך אתון ראשי תבות 'רחל', ולכן שם של שדי שפנגודו

שהוא מכניעו, ועל זה כתיב וְהִיָּה שְׁדִי בְּצַרְיָד.

אמנם עקר שמירה צריך מננו בצאתו מפתח ביתו לבלתי ידביק בסטרא אחרא ולהביאו לידי חטא ח"ו, ועל כן בפתח הפנימי שבבית יכון בהנחת יד על המזוזה כי יצר הרע במלוי אותיות הוא יו"ד צד"י רי"ש, סופי תבות שדי"י, רצה לומר ששם של שדי הוא טוב להנצל מיצר הרע, ובצאתו מביתו יתפלל תפלה קצרה: רבנו של עולם, חוסה נא עלי למלטני מיצר הרע וכל פת דיליה, אמן. או יקרא קריאת שמע פֿרשה ראשונה שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד עד וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, ואז ימלט באותו יום מכל עון ואשמה. (פרק א)

קב הישר

רבי אהרן שמואל קאייזננור זצ"ל

שמירת הנקיות סביב המזוזה

וחיוב גדול על האדם לעין בכגדיו היטב שיהיו נקיים אף שלא בזמן התפלה, כי אין הקדשה שורה במקום מטנף ומלכלך.

ולכן חיוב על כל בר ישראל לתן השגחה שיהיה סביב מקום המזוזה נקי היטב, וכדאימת בזהר כי ענין מזוזה בכתו ישראל הוא שיזכר האדם חסד עליון שהקדוש ברוך הוא שומר פתחי ישראל וזכרונם לפניו תמיד, ועל ידי כן גם האדם לא ישכח מצות השם יתברך לעולם ועד. עין מה שכתבתי לעיל פרק א' ע"ש בענין

שמירת המזוזה.

ומצאתי כתוב בשם ספרא דשלמה המלך, כי שד אחד נח אצל הפתח ורוצה להזיק למי שנוכנס לבית, וכשרואה השד שם של שדי"י לא יכול להזיק. על כן לא לשפף שום מים עכורים אצל המזוזה מחמת שני טעמים, טעם אחד דלא יעבד קלנא לגבי שמא קדישא דמרי עלמא. ב. אם הוא שופף שם מים עכורים אזי רשות למחבלא חס ושלום.

אבל כשסביב המזוזה הוא נקי, וכן אדם הוא מחבב המזוזה לנשק אותו בצאתו ובבואו, האי שידיא בעל פרחו בריך ליה לבר נש ואומר וְהַשְׁעֵר לְה' צַדִּיקִים יְבֹאוּ בו'. (פרק מו)

אנן שלמה

רבי יוסף חיים ב"ר אליהו זצ"ל

חביבות מצות נשיקת המזוזה

ובוראי כי המנשק את המזוזה אשר עליה כתוב שם שדי הוא עושה מצוה גדולה, כי חבוב מצוה גדול ויקר הוא לפני הקדוש ב"ה, ולכן אמר (שיר השירים א ב) 'ישקני מנשיקות פיהו' כנגד מה שאני מנשקת שמוחיק הקדושים וכל דברים של קדשה, ואמר (שם ב ד) 'ודגלו עלי אהבה', אל תקרי ודגלו' אלא 'וגודלו' אשר מנשק המזוזה בגודלו ואצבעותיו 'עלי אהבה', אפלו בעבור זאת המצוה לבדה הקדוש ברוך הוא אוהב ומחבב את ישראל. (פתיחת הספר)

מעשי צדיקים

ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה (ג כו)

באשר חזרו לפני הרה"ק רבי יוחנן מטאלנא זיע"א על אמרה אותה חדש בעבר והוסיפו בשבח האמרה, הגיב כמעט תמיד בהקשה נמרצת. היה זה באחת מפגישותיו עם אחד ממוקמי הדעת שבירושלים ומגדולי תלמידי החכמים שבה, רבי נטע פריינד זצ"ל, הלה הזכיר לו אמרת שפר אותה אמר בעבר הרחוק וכה אמר.

הקב"ה אמר למשה רבנו 'רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה', מדוע "זכה" משה לתשובה תקיפה שכזו על רצונו הקדוש להכנס לארץ ישראל, אלא ההסבר הוא שבעצם כל שאיפתו של משה רבנו להכנס לארץ היה משום

שבארץ ישראל נתן לקים מצוה באפן מאד יחודי.

מצות "ישוב הארץ", היא מצוה תמידית המתקיימת ביום ובלילה, בלכתו בדרך בשכבו ובקומו בלא לעשות שום פעלה, מצוה כזו קסמה כל כך למשה רבנו עד שלא יכל להתאפק מלהפציר לזכות לקימה.

אמר לו הקב"ה, אם זהו רצונך אתן לך אפשרות לקים מצוה רבה שכזו גם כן בחוץ לארץ, הנני אוסר עליך לבקש על כך, 'אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה', ובכך שאינך מבקש, אתה מקים כל הזמן מצוה ובה תבוא נפשך על ספוקה.

מששמע זאת רבי יוחנן הגיב בשיא הטבעיות, "לא יתכן שאני אמרתי אמרה זו, אמרה כל כך טובה לא יכול להיות שאני חדשתי. לא עזרו לו לאותו גדול שום טענות ומענות, הלא הוכחה נצחת מחזקת את הטעון שהוא אינו מחדש האמרה. (אוצרותיהם של צדיקים)

ויאמר ה' אלי רב לך (ג כו)

בשבת קדש פֿרשת ואתחנן, שבת החסיד המפרסם רבי יוסף קפלר ז"ל בטשורטקוב בצל רבו הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א. בשעת עריכת השלחן הטהור, דרש הרבי את הפסוק 'רב לך' ופרשו בדרך רמז.

רב לך, אחר שיש לך רב ורבי המגן עליך בזכותו לכל יבא מכשול על ידך, הן ברוחניות והן בגשמיות, שוב אל תוסף דבר, אל לך לדבר ואפלו להרהר אחריו ולהקשות קושיות, כי גם מה שנגראה בעיניך כרעה אינו אלא טובה גנוזה.

אחר שסיים הרבי את דבריו, פנה לכוון החסיד רבי יוסף והוסיף, "כשאדם בא אל הצדיק והצדיק רואה ששורים עליו דינים לא עלינו, רוצה הצדיק לבטל הדינים ולהעבירם מעליו.

אבל ברום קדשתו, יודע הצדיק כי סבת הדינים הנם לטובתו הנצחית של האדם, לכן אין הוא יכול להתפלל להעביר ממנו הגזרות, כי אז יפסיד האדם הטובה הגדולה העתידה לצמח לו מן הגזרות הללו.

אכן יצר לו מאד על הצרות שייסבל האדם, לפיכך מתפלל הוא להשם יתברך, ומחליף הדינים הקשים בדינים קלים וקטנים מהם, אך האדם הפשוט שאינו מבין כל זאת, יכול חס ושלום לפל מאמונתו על ידי זה."

בשמעו כל זאת, אמר רבי יוסף בלבו, ודאי לא דבר ריק הוא וכנראה שיבואו עלי פעת דינים וגזרות, על פן מיד בצאת השבת הזדרז לחזר אל ביתו, לראות ולשמע מה התחדש שם.

בבואו סמוך לביתו, שמע שהעצים שהיו לו על פני המים נזקו מאד ונגרם לו מקף הפסד גדול, והוא נתן תודה להש"ת על שיצא ידי חובתו בהפסד ממון, על ידי ההמתקה שפעל עבורו הרבי בשבת. (דברי דוד, טשורטקוב)

רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך (ד ט)

לאחר לחצים ושתדלנות רבה שהפעילו רשעים עוקרי הדת, כנסה ממשלת הונגריה אספת רבנים בעיר פעסט, בה דרשו מהרבנים להקל בדברים המסורים בדינו מדור לדור, אחר אותה אספה התאגדו מרבית הנשמעים לדבר ה', ופתחו קהלות נפרדות בכל רחבי הונגריה.

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין מסעליש זצ"ל נאלץ אף הוא להשתתף באספה זו, ומאד כאב לבו בראותו כיצד יהודים מזרע אברהם אבינו מנסים לעקר ולהחריב בכרם בית ישראל.

בטובו מהאספה בפעסט, אמר לאחד מאוהביו, "יודע תדע מה שהבאתי מפעסט מתנות לנכדי, סדורים נסח ספרד, רואה אנכי פעת בעקבא דמשיחא פי מי שישתיר עצמו ולא יצעק ברחובות קריה בפה מלא "חסיד אני", בני בניו בחזקת סכנה חלילה בנוגע לשמירת הדת.

עלינו לזכור שלא די לדאג רק בעד בניו, דור אחד בלבד, נכונה יותר הגססא 'ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה', על פן צותה התורה הקדושה 'ולמען תספר באזני בנך וכן בנך' וגם 'הודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ד' אלקיך בחרב'.

על זה התפלל דוד המלך עליו השלום (תהלים קכח ו) 'וראה בנים לבניך' כשתראה גם אותם יהודים שלמים, רק אז 'שלום על ישראל'. (צירוף החיים המבואר)

השמרו לכם פן תשכחו את ברית ה' אלקיכם וגו' ועשיתם פסל תמונת כל אשר צוה ה' אלקיך (ד כג) **ברש"י**, אשר צוה שלא לעשות.

נסע הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטיווקא זיע"א עם אחרים מתלמידיו לז'יטומיר, בדרך בקש בעל העגלה לפוש מעט, ורבי יעקב שמשון ותלמידיו ירדו מהעגלה ונכנסו לפונדק סמוך, בעל הפונדק העמיד להם חדר מיוחד, וכבד אותם במיני מגדנות וכוסות של חמין. **ישב** רבי יעקב שמשון שוקע ברעיונותיו, ושמע רעש של זכוכים סוערים מהחדר הסמוך, בו ישבו גויים שכורים ושכורים למחצה, שספרו זה לזה את המעיק להם וכל מיני הרפתקאות שעברו עליהם.

והנה שומע הוא גוי אחד המספר לחברו, "יודע אתה סטשק, רע ומר לי, היה לי בן יחיד ויאנעק שמו, ששפלתיו לפני חדשים אחרים, וגוף המעשה כף היה. בני חלה במחלה קשה ומסכנת, הרופאים אמרו נואש ושאין לו תרופה, אלא להאכילו בשר, אבל היה זה בגימם שאכילת בשר אסורה.

הלכתי אל הכמר לבקש רשות להאכיל את בני בשר משום סכנת נפשיות, פאשר שמע הכמר את בקשתי, נעמד על רגליו ואמר לי בכעס רב, "אל לך לבקש ממני שום התר לאכילת בשר, מוטב שימות בנך, ואל יאכל בשר שנאסר עליו לאכלו", הכרחתי לשמע לגזרת הדת שיצאה מפני הכמר, וכעבר ימים אחרים מת בני'."

בשמעו את הספור הזה התעורר רבי יעקב שמשון משרעפיו, פנה אל תלמידיו ואמר בהתרגשות יתרה, "ברגע זה נתחור לי פסוק קשה בפרשת ואתחנן, כתיב 'השמרו לכם פן תשכחו את ברית ה' אלקיכם' וגו' 'ועשיתם פסל תמונת כל אשר צוה ה' אלקיך', רש"י התקשה מהו אשר צוה, ומפרש 'צוה שלא לעשות'.

פעת לאור הספור ששמענו נתן להבין את הפסוק גם באופן אחר, תורתנו תורת חיים, אם יארע לאדם דבר שיש בו סכנת נפשות וצריך לעבר על מצות התורה כדי להצילו, חייבים לעבר ואפלו לחלל את השבת שהיא שקולה כנגד כל התורה כלה, שנאמר (ויקרא יח ה) 'וחי בהם' ולא שימות בהם.

תורתנו וכל צווייה אינם דוממים כפסל שאין בו רוח חיים, אלא תורת חיים היא, זהו פרושו של פסוק, 'השמרו לכם וגו' ועשיתם פסל וגו' אשר צוה ה' אלקיך' כלומר, השמרו מלעשות את צווי התורה כפסל, שהוא מצב קבוע שאין בו רוח חיים, אלא יש כח ביד חכמים לעקר דבר מן התורה ולעבר על המצות, במקום שיש סכנת נפשות. (אוצרות צדיקי וגאוני הדורות)

וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (ד טז)
בעת עריכת השלחן הטהור של הרה"ק הבית ישראל זיע"א בשבת קדש פרשת ואתחנן, ישב סמוך לשלחן הרב הישיש מצפת, רבי אפרים שרגא וינגוט זצ"ל.

בדברי קדשו הזכיר הבית ישראל את הכתוב 'כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד', והוסיף משמו של הרה"ק רבי מנחם מנדל ממוצק זיע"א, 'אין עוד' פרושו, אין עוד שום ידיעה אחרת בעולם, מלבד זו.

לפתע נתר רבי אפרים שרגא ממקומו לעיני כל הקהל אחוזו כלו אש התלהבות ודבקות, הכירו על פניו עד היכן הדברים מגיעים, עד כמה הסעירו הדבורים הקדושים את רוחו ונפשו. (פאר ישראל ה"א עמ' רפ)

אנכי עמד בין ה' וביניכם (ה ה)
דרש הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א, האנכיות, האני של האדם, היא

ובתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך (ו ט)

אחר שקבע הדין מפאפא רבי משה יוסף הופמן זצ"ל את דירתו בירושלים עיר הקדש, הגיע לבקרו בביתו ר' משה ברגר מפאפא, והדין הורה לו, "כשתחזור לעירך תאמר לבנו של רבי עקיבא שרייבר, שהמזוזה בביתו פסולה.

ואל תחשד בי שאני רואה מירושלים לפאפא, רק חלמתי שהייתי מטיל עם אליהו הנביא ופלפלנו על איזה הלכה ברמב"ם, ואמרתני מי הוא זה בעיר פאפא שיש ספרי הרמב"ם בביתו, רק בביתו של רבי עקיבא שרייבר.

בקשתי שנעלה לביתו ונפתח את הספר ונראה, אף אליהו הנביא אמר שלבית זה הוא לא נכנס, כי המזוזה שלו פסולה". כשחזר ר' משה לפאפא ומסר שם הדברים, בדקו את המזוזה, ואכן מצאו שהיא פסולה. (מי באר מים חיים)

את ה' אלקיך תירא ואתו תעבד ובשמו תשבוע (ו יג)

ביום הפורים הבחין הרה"ק החדושי הרי"ם זיע"א באברך שאבד את עשתונותיו כתוצאה משתיה, נגש אליו ואמר לו, "אברך, יש בורא עולם, יש מנהיג לבירה", אף ללא הועיל.

ספר הרבי, "בימי הצאר ברוסיה היה פעם יומא דפגרא, החילים נצלו זאת ויצאו ממחנה הצבא בלא רשות, וכל אחד פנה ויצא למקום שלבו חפץ. משנודע הדבר למפקד המחנה, נעמד בשער המחנה והמתין לחוזרים, משחזרו וראו את המפקד, נרתעו והודו כי שגו, ונפטרו מענש.

בין החוזרים היו שני חילים שתויים, אשר בשוכם אל המחנה התנהגו אל מפקדם שלא כראוי, מיד צוה להכניסם למאסר, עד שיעמדו למשפט, ולמחרת כאשר עמדו למשפט, התנצלו כי היו שתויים אמש.

לעמתם עמד המפקד וטעו, כשקראתי אליכם אתמול אמרתי "בשם הצאר התנהגו כראוי", כשמזכירים את הצאר, גם שפור חב להזדעזע מאימת המלכות, סים הרבי, "מי שיש בקרבו יראת שמים כראוי, גם בשעה שהוא שתוי, אם מזכירים לו את המלך הקדוש ברוך הוא, מחובתו להזדעזע". (עדות ביהוסף)

נס, אינו המיתה מתרת ולא פקעו קדושין הראשונים (שאלה זו היא גם שאלת הנכני יוסף ועוז), והמהרש"ם לא השיב.

אמר לו רבי שלום, כי יש להביא ראיה ממסכת שבת (פה): 'אמר רבי יהושע בן לוי, כל דבור ודבור שייצא מפי הקב"ה, יצתה נשמתו של ישראל, שנאמר 'נפשי יצאה בדברו' ומאחר שמדבור ראשון יצאה נשמתו דבור שני היא קבל, הוריד טל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם'.

אחר שזכו ישראל לתחית המתים, כתוב במפרש בפרשת ואתחנן 'לך אמר להם שזכו לכם לאהליכם', הרי שלא פקעו קדושין הראשונים, כי לא נצטוו לקדש מחדש". אמר הרב מבערזאן שבגעת ששאלו הרבי שאלה זו, עבר ברעיונו על כל הש"ס ולא מצא תשובה לשאלה. (אדמו"ר בעלזא)

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך (ו ה)

ברש"י, יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו, לךך נאמר בכל מאדך.

הזדמן הרה"ק רבי זושא מאניפולי זיע"א לעיר אחת, והתענגן אצל אנשי המקום האם יש בקרב תושבי העיר אחד שבאפשרותו לתת נדבה הגונה לדבר צדקה נחוץ, אמרו לו שכלם עניים מלבד עשיר אחד גדול, אף הוא קמץ מפלג שאינו נותן ולו פרוטה אחת.

הביע רבי זושא את רצונו ללכת אליו, אף כשהגיע לביתו, לא רצה העשיר לתן אפלו פרוטה, אמר רבי זושא שבכך מתרץ לו מה שצאמר בתורה 'בכל מאדך', כי יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו.

לכאורה תמוה הדבר, היתכן שימצא אדם שיבוא אליו רוצח להרגו נפש, והוא דורש ממנו את כספו תמורת חייו, האם לא יתן לו מיד כל כספו.

אך כעת מצאתי איש שעליו נאמר 'בכל מאדך', דהנה כתיב (משלי יט יז) 'מלוה ה' חונן דל', שאם חונן דל הוא מלוה לה', ואיש כזה שאינו מאמין להקב"ה שיחזיר לו על זה שנתן לדל, אבל בכל לילה כשהולך לישון הוא מפקיד את נשמתו בידי הקב"ה ומאמין שיחזירנה לו מחר, עליו שיקר לומר ש"ממונו חביב עליו מגופו". (ספתי צדיקים)

המחצה העומדת 'בין ה' וביניכם', כל זמן שהאדם נתון תחת שלטון האני שלו, איננו מסוגל להתרומם.

פעם ספרו להרה"ק החדושי הרי"ם זיע"א על אדם מישראל שהומת בפמבי על קדוש השם, נאנח אנהה עמקה ואמר, "ברגע של קדוש השם יכול אדם לקנות עולם הבא, ברם עלול הוא גם לאבד את עולמו, אם בשעת מעשה יחשב שלאחר מותו יהיה מהלל בתור קדוש. (מעניה טל תורה יתרו, ואתחנן)

אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים (ה ו)

יהודי ירא שמים שעבר להתגורר בארצות הברית, נכשל בשמיעת ריקים ופוחזים המתלוצצים מהגדרים והסיגים אשר גדרו צדיקי הדורות הקודמים, בענייני תקון הדת, הגם שכמוכן לא קבל את דבריהם, הרגיש מאז כי דברי לצון אלו מזיקים לנפשו ומקררים אותו מהאמונה הטהורה.

באותה תקופה התגורר בארצות הברית הרה"ק רבי יעקב לייזר מפשעווארסק זיע"א, והלה התאונן בפניו על דברי לצון אלו אשר מפסידים אמונתו מאז נכשל בשמיעתם, וכי אינו יודע לשית עצות בנפשו. **אותו** שבוע היה פרשת יתרו, והרבי מפשעווארסק יעץ לו כי ילך לשמע את הרה"ק הדברי יואל מסאטמר זיע"א קורא את עשרת הדברות בתורה, אז ודאי לא יבלבלוהו יותר מחשבות אלו נגד האמונה. הוא עשה כן, וספר כי מיד כששמע את הדברי יואל קורא את עשרת הדברות, הסתלקו כל המחשבות המבלבלות ממחו ולא הטרידוהו יותר. (קובץ גינת ורדים טנה א' קובץ ב')

לך אמר להם שזכו לכם לאהליכם (ה מז)

בעת שהגיע המהרש"ם מבערזאן זצ"ל לבעלזא, שאל אותו הרה"ק רבי שלום מבעלזא זיע"א על הא דאיתא בגמרא מגלה (ו): 'קם רבה שחטיה לרבי זירא', מה הדין לאחד שנעשה עמו נס והוא קם לתחיה.

האם האשה מתרת להנשא לאחר מות הבעל גם אחר שקם לתחיה, דכיון כשמת פקעו הקדושין וחזרתו לתחיה הוא דבר חדש, או דילמא האשה קונה עצמה במיתת הבעל רק אחר שהוא מת לחלוטין, אם הוא קם לתחיה על ידי

פרשת ואתחנן

רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה

ביום האחרון לחייו עלי אדמות, סיפר הרה"ק רבי יצחק מקאליש, בנו בכורו של הרה"ק רבי ארון לייב מפרמישליאן זיע"א ואבי השושלת החסידית הנודעה 'נדבורנה', כשהוא מתאמץ מרוב חולשה, את הסיפור הבא, שיהיה כהקדמה לסיפור שיבוא לאחריו:

היה זה בשנים לאחר נישואי, והתגוררתי בכפר טשיקוב, סמוך ונראה לחותני הצדיק הנסתר הרה"ק רבי איתמר הכהן זיע"א. למרות שאבי חפץ היה מאוד שאתגורר בקרבתו, בכדי שנוכל להמשיך יחד בלימוד התורה ובעבודת הבורא, אולם חותני הסביר לאבי כי טוב יותר יהיה עבורי אם אתגורר קרוב אליו, שכן בכפר אפשר להתעלות יותר, כשרחוקים מכל הבלי העולם הזה המצויים לרוב בערים הגדולות. אבי הסכים עם סברת חותני, וכך נותרתי לגור בכפר, סמוך לחותני הקדוש.

באחד הימים הגיע יהודי זקן ולא מוכר אל ביתו של חותני רבי איתמר. אותו יהודי היה לבוש כמו קבצן המחזר על הפתחים. בגדיו היו בלויים ועל כתפיו תרמיל ישן וגדול. ידעתי גם ידעתי, הטעים רבי יצחק מקאליש ואמר, כי אל חותני מגיעים צדיקים נסתרים כדי לשוחח עמו בדברים נשגבים שכיסה עתיק יומין וללמוד יחד מסודות תורת הקבלה. עם הזמן הצלחתי גם לזהות ולהכיר את הצדיקים הנסתרים, כי הגם שלבושים הם בבגדים שונים המסתירים את זהותם האמיתית, אך לפני ולפנים, מתחת לכיסויים ולהסוואות, הם קדושי עליון.

לכן הבנתי שאותו יהודי שזה עתה הגיע הוא אחד מקבוצת היהודים הנסתרים. תיכף ניגשתי אליו, נתתי לו שלום והחזיר לי שלום. היות וחותני לא היה בבית באותה שעה, ביקשתי לדבר אתו מעט, אך הפתעתי מיאן האיש לדבר אתי. הוא אמר לי כי אין הוא יכול לשוחח, והוא מבקש להמתין בשקט עד שחותני רבי איתמר הכהן יחזור לבית.

הצטערתי על סירובו לדבר אתי, כי דווקא זה מה שחיוק את השערתי כי אכן מדובר בצדיק נסתר. היהודי התיישב על כסא באחת מפנינות הבית, ובשעת ערב, כשחותני הגיע חזרה אל הבית הסתגר אתו בחדר לשיחה ממושכת. עם כניסתם אל החדר, הם הגיפו את החלונות ואף נעלו את הדלת, ואני, המשיך רבי יצחק וסיפר, שהייתי אברך צעיר ונמרץ

הסתקרנתי מאוד לשמוע את שיחתם הקדושה. החלטתי לעמוד סמוך לקיר ולהטות אוזן קשבת, אולי יעלה בידי לשמוע, אך לא הצלחתי לשמוע כלום. הם שוחחו בשקט והגה מדבריהם לא נשמע בחוץ.

לא הספקתי לעמוד שם זמן רב, המשיך רבי יצחק ואמר, כי עוד הם מדברים ביניהם ולפתע נפתחה הדלת, והאורח עומד בפתח, מביט בי בעיניים נוקבות ואומר: שמע נא, אברך יקר, אצלנו קיר אטום הוא כמו קיר זכוכית ויכולים אנחנו לראות דרכו את הנעשה בחוץ, ולכן, אם אומרים לך שלא להכנס, עליך לציית ולא לנסות להקשיב מבעד לקיר.

אותו יהודי עלום שם היה מוסיף לבקר את חותני רבי איתמר הכהן מפעם לפעם, ובכל פעם היה מסתגר עמו לשיחה ארוכה. כבר לא ניסיתי להקשיב לשיחותיהם, ביודעי שאם אין הם חפצים בכך - לא יעלה בידי לשמוע כלום. ניסיתי פה ושם לברר את זהותו, אך הדבר נשאר עבורי סתום וחתום.

חלפו שנים והיהודי עדיין היה מגיע לבקר אצל חותני. באחת הפעמים, שבדיעבד התברר לי שזו הייתה הפעם האחרונה בה הוא הגיע לחותני, קרא לי היהודי ואמר: הרי רצונך לדעת מי אני, הנה אגלה לך! באותה הזדמנות התברר לי כי זה הרה"ק רבי לייב שרה"ס זיע"א. ועוד הוסיף הרה"ק רבי לייב שרה"ס ואמר לי: אברך יקר, יש ברצוני לומר לך שלשה דברים חשובים. את הדבר הראשון תבין מיד לאחר שאעזוב כאן ואפנה ללכת לדרכי. את הדבר השני תבין רק כשתגיע לימי הזקנה. ואת הדבר השלישי תבין שעתיים לפני פטירתך מן העולם הזה.

כשדמעות זולגות על עיניו, אמר רבי יצחק לשומעי לקחו, דעו לכם כי זה עתה ממש זכיתי להבין את הדבר השלישי, ומזה אני למד כי לא אשהה עוד זמן רב בזה העולם, ואין לי כי אם שעתיים בלבד עד שאתבקש לגנוזי מרומים.

ואכן כך היה. חלפו שעתיים בדיוק ונצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון האלוקים, כשנשמתו עולה בסערה השמימה, וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף השם.

לא תמיד היו האורחים בביתו של רבי איתמר הכהן אנשים רמי מעלה כמו הרה"ק רבי לייב שרה"ס או שאר צדיקים נסתרים.

היו מגיעים לשם גם עניים ואביונים מהשורה, אנשים פשוטים והמוניים, שביקשו להשיב את נפשם במעט אוכל. ידעו העניים כי הרבנית הצדקנית, אשת חבר של רבי איתמר הכהן, תפרוס לרעב מלחמה ואת המעט שיש לה היא תחלק לאחרים.

היה זה ביום ערב שבת קודש כחצות היום, ואל ביתו של רבי איתמר הכהן נכנס גוי מגושם, עני מרוד, וביקש שיתנו לו פרוסת לחם לאכול. בביתו של רבי איתמר היו רגילים לפרנס עניי עכו"ם יחד עם עניי ישראל מפני דרכי שלום, ואף הגויים ידעו כי בשעת רעבון יכולים הם לקבל מזון לאכול בבית היהודי גומל החסדים.

השולחן כבר היה ערוך לכבוד שבת. מפה לבנה פרוסה על השולחן, נרות גדולים היו בתוך הפמוטים, והחלות השחומות והטריות שזה עתה יצאו מהתנור הונחו על השולחן, לחם משנה, מכוסים במפית בד גדולה.

הרבנית עמדה נבוכה ולא ידעה מה לעשות. לחם פשוט כבר לא היה בבית, ואילו החלות הטירות נועדו לכבוד שבת, ובוודאי שהם אינם מתאימות להיאכל על ידי גוי ערל, גם ומגושם. הגוי עמד רעב, ריח החלות עלה באפו, והוא לא הצליח להבין מה יום מיומיים: מדוע הרבנית הידועה בטוב ליבה, אינה נותנת לו לאכול מהלחם!?

הרבנית החלה להתנצל בפני הגוי ולומר לו כי אין לה עבורו לחם בזו הפעם, אך שלא יחשוב כי היא אינה רוצה לתת לו, ולכן שיבוא בהזדמנות אחרת ויקבל לחם כאוות נפשו. הגוי הנהן בראשו כמסכים ויצא מהבית.

ובאותה שעה ממש ישב רבי יצחק בחדר הסמוך והעביר את הפרשה 'שנים מקרא ואחד תרגום'. ברוח קדשו הרגיש בכל הנעשה, בגוי שביקש פרוסת לחם ולא קבל את מבוקשו. רבי יצחק התנער ממקומו, קם במהירות ויצא תיכף מהבית, כשהוא קורא לגוי שיחזור.

הגוי המופתע חזר לבית, ורבי יצחק פנה ואמר לרבנית בזה הלשון: "אז דו וועסט איצט צושניידן די חלה - וועט שפעטער נישט גיין קיין בלוט" (ובלשון הקודש: "אם תחתכי כעת את החלה - לא יישפך אחר כך דם").

הגוי לא הבין את הדברים שנאמרו בשפת האידיש, אך הרבנית שידעה את מעלתו של חתנם מיהרה לעשות כדבריו, ואף יותר מכך. היא הראתה לגוי להתיישב על אחד הכסאות,

על הפסוקים (דברים ד ו - ח): **וְשִׁמְרֶתֶם וְעִשִּׂיתֶם כִּי הוּא חֻמַּתְכֶם וּבִינְתֶכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם חֻקֵּי וְנִבְּנוּ הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה. כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרִבִּים אֵלָיו פֶּה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו. וּמִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם,** מפרש רבינו האביר יעקב זיע"א בספרו 'מעגלי צדק' (אות מ): הכוונה, דכשישמעון הגוים שנצטווים על תרי"ג מצוות, רמ"ח עשה ושס"ה לא תעשה, ואתם מקיימים אותם ולא הועיל בכם גירוי ופיתוי יצר הרע, יתמחו על זה הדבר תמיהה גדולה, אשר הם בשבע מצוות לא יכלו לעמוד, ואתם בתרי"ג יכולתם לעמוד. ויאמרו הגויים: זה סגולה הנפלאה תלויה בתורה הקדושה שקיבלתם, שכוחה גדול מכח היצר הרע ואינו שווה לנגדה כלום. וזהו שכתוב 'רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה', דהיינו, יאמרו העיקר הוא החכמה שניתנה להם שבה נקראים 'עם חכם ונבון', בזאת החכמה שגרמה להם.

נמצא עיקר הכל היא התורה, ולכן בכח התורה הקדושה יכול האדם להתחכם כנגד יצר הרע ולבטל ולהפך מועצותיו הרעים ולעשות כל מצוה ומצוה בשלימות כהלכתה.

וזהו שכתוב (תהלים קיט צז - צח): **מִיָּה אֶהְבֵּתִי תוֹרַתְךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחִתִּי. מֵאֵיבִי תִחַכְמֵנִי מִצּוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי.** 'מאויבי תחכמני מצותיך', הכוונה, כיון שהזכיר 'מה אהבתי תורתך', דהיינו, אני דבק בה ועוסק בה מאהבה לשמה. ובה אני מובטח שלא ינצחני יצר הרע וחילולתי במועצותיהם, שכח התורה ותחבולותיה יותר מתחבולות יצר הרע, דהתורה כתיב בה (משלי כד ו) 'כי בתחבולות תעשה לך מלחמה', והיינו מלחמתה של תורה.

וזהו 'מאויבי תחכמני מצותיך', דהיינו תורתך הקדושה שנתת לנו ואני אוהב בה אותה ודבק בה בכח סגולתה העצומה היא נותנת חכמה בי לעשות מצותיך כתקונן, ואין יצר הרע מועיל בי במועצותיו ותחבולותיו. וזהו 'מאויבי תחכמני' דהיינו יותר ויותר מחכמה שמתחכמים אויבי שהם יצר הרע וחילולתי ועושים לי תחבולות כדי שלא לעשות המצות בשלימותם, יותר מתחבולותיהם נותנת בי התורה חכמות כדי לעשות המצות בשלימותם. וזהו 'תחכמני מצותיך', דהיינו התורה נותנת בי חכמה לעשות מצותיך כתקונם. וזהו 'תחכמני מצותיך', דהיינו התורה תחכמני לעשות מצותיך בשלימותם. והטעם 'כי לעולם היא לי', דהיינו התורה לעולם כך סגולתה שמצלת את האדם מיצר הרע ומכל חילולתי כמו שאמרת מפי כבודך בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין.

אצל חותני רבי איתמר הכהן וחותני הרבנית הצדקנית שהייתה גומלת חסדים ידועה.

לשמע דברים אלו התרגש ראש השוודים מאוד. הוא כרע והשתחוה לפניו ונשק את רגליו ביראת כבוד, כשהוא מבקש סליחה ומחילה על התנהגות אנשיו, ותוך כדי שהוא פוקד להתיר מהם את החבלים העבים ולהחזיר לכולם את כל רכושם.

השוודים עמדו נדהמים למראה עיניהם: ראש השוודים הקשוח והאכזר כאילו הפך את עורו ואת חברבורותיו. מעולם לא היה בלבו טיפה של רחמים ואנושיות, והנה כאן הוא מתבטל כעפרא דארעא מול רב יהודי ומצווה להחזיר לו ולכל אנשיו את כספם. דבר שלא היה לו כל תקדים בחבורתם. היו כאלה מהשוודים שאף העזו ושאלו אותו: מה לך שנעשית פחדן ומתיירא מרב יהודי חלוש וחסר אונים זה?

נענה ראש השוודים ואמר: הקשיבו ואספר לכם את אשר התרחש עמי לפני כעשרים שנה. עני ואביון הייתי, ובמשך כמה ימים לא בא דבר מאכל לפי. נכנסתי לביתה של אשה יהודיה אחת שהייתה ידועה כגומלת חסדים וביקשתי ממנה פרוסת לחם, אך היא התחמקה מלתת לי. הבנתי שיש לה סיבה טובה לכך, שהרי תמיד היא הייתה נותנת בעין טובה ובנפש חפצה. יצאתי מביתה וכמעט שנפלתי ארצה לרוב רעבוני.

לפתע אני שומע את קולו של יהודי זה, שעתה עומד לפנינו, קורא לי שאשוב אל הבית, והוא משכנע את בעלת הבית, בשפה שאותה לא הכרתי, כי תסכים לתת לי אוכל. האשה אכן נענתה לדברים, ולמרות שבתחילה לא הייתה חפצה בכך, היא נתנה לי ארוחה שלמה ומשביעה שהחזירה לי את החיים.

סיים ראש השוודים את דבריו ואמר: שמח אני שניתנה לי ההזדמנות להחזיר טובה לאותו רב יהודי, חכם ונבון, שהציל את חיי ולהצילו ממוות לחיים! איני יודע מי מאתנו, אמר ראש השוודים לחבריו, היה עושה דבר כזה עבור אדם שהוא אינו מכיר, והנה רב יהודי זה עשה את מה שהתורה שלו מצווה עליו: לרחם על כל יצור נברא.

למרות שראש השוודים ביקש לתת לו מתנות יקרות, כסף וזהב ואבנים טובות, סירב רבי יצחק לקחת. כל שהסכים היה לקחת חזרה את הרכוש שנשדד ממנו, כשהוא מוסיף ואומר: דבר אחד אשמח אם תמלא את מבוקשי, אם תכוון אותי חזרה אל דרך הישר, כדי שאוכל להמשיך במסעי.

והיה רבי יצחק מספר את סיפור זה ואומר כשבת שחוק על פניו: אכן כך היה, כפי שאמרת, מפני שחתכו את חלה לא נשפך דם...

פרסה עבירו פרוסה עבה ומכובדת של חלה טריה, ואף הגדילה לעשות ונתנה לו צלחת עם מיטב מאכלי השבת.

גם שכלו המגושם של הגוי הבין כי התפנית הפתאומית שחלה לפתע בעמדתה של הרבנית היא בזכותו של האברך הצעיר שהזמין אותו לחזור לבית, ואך שוחח עם הרבנית ואמר לה לתת לו לאכול. לאחר שהחיה את נפשו בחלה ובמאכלי השבת, הוא נעמד והודה במילים חמות לרבנית, וגם לאברך הצעיר. הוא אמר להם כי כבר כמה ימים שמאכל לא בא לתוך פיו והוא הרגיש כי עוד רגע ונפשו פורחת ממנו, ולכן הוא אסיר תודה להם על טוב לבם אליו.

כעבור עשרים שנה ויותר, רבי יצחק כבר היה נודע בשערים כמנהיג עדת ישרון, ודרכו היה לנסוע מפעם לפעם אל חסידיו ומקושריו שבערי וכפרי השדה. בליווי כמה ממשרתיו ומקורביו היה רבי יצחק יוצא למסעות שארכו כמה וכמה שבועות, בהם היה מבקר בערים ובכפרים שהיו בהם קהילות יהודיות ומפיץ את אור החסידות.

באחת מנסיעות אלו, כשעגלתו של רבי יצחק ומקורביו עברה באמצע יער עבות במדינת הונגריה, נעצרה העגלה בפתע פתאום. מכל עבר קפצו שוודים חמושים בכלי נשק רבים, עלו על העגלה, קשרו את כולם בחבלים עבים ולקחו אותם אל מעבה היער, שם יחרוץ ראש השוודים את גזר דינם.

מדברי השוודים בינם לבין עצמם הבינו אנשיו של רבי יצחק כי מצבם רע ומר. השוודים שמבקשים את הממון, חוששים שמא הנשדדים ילשינו עליהם אצל השלטונות, ולכן דרכם תמיד להרוג את אלו שנפלו בידם, כמובן לאחר שהם נוטלים מהם את כל כספם. אם בגויים הדברים אמורים, על אחת כמה וכמה ביהודים, שהלכה בידוע שעשו שונא ליעקב.

השוודים לקחו אותם בדרך עקלקלה ביותר עד שהגיעו לבית שהיה מוסווה היטב בין העצים ולא היה ניתן להבחין בו אפילו בקרבת מקום. רבי יצחק ואנשיו נלקחו על ידי השוודים אל תוך הבית, שם יושב היה ראש השוודים, כדי שייקבע מה יעלה בגורלם ומה ייעשה בם.

דמותו הקדושה של רבי יצחק משכה את תשומת לבו של ראש השוודים. הוא עמד מולו והסתכל בפניו במשך דקות ארוכות, כאדם נדהם ממראה עיניו: צורתו הייתה מוכרת לו משנים אחרונות, והוא לא הצליח לזהות אותו. לפתע נצצו עיניו של ראש השוודים והוא שאל את רבי יצחק: אמור לי, האם היית אי פעם בכפר הקטן טשיזקוב? רבי יצחק הנהן בראשו ואמר: אכן כן! לא זו בלבד שהייתי שם, אלא שהתגוררתי שם במשך תקופה ארוכה,